

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra obchodu a financí

Bakalářská práce

**Srovnání finančního účetnictví
v České republice a Ruské federaci**

Arina Rysianova

© 2020 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Arina Rysianova

Hospodářská politika a správa
Podnikání a administrativa

Název práce

Srovnání finančního účetnictví v České republice a Ruské federaci

Název anglicky

Comparison of Czech and Russian financial accounting

Cíle práce

Hlavním cílem práce je popis obecných principů vedení účetnictví v České republice a Ruské federaci a následné srovnání těchto dvou systémů pomocí komparační tabulky. Dalším cílem je aplikace vybrané problematiky na konkrétních příkladech s vymezením nejvýznamnějších odlišností a rozbor jejich dopadů na finanční situaci a výkonnost. Dílčím cílem práce je komparovat právní předpisy a charakterizovat účetní systémy v České republice a Ruské federaci.

Metodika

K naplnění cílů práce budou nastudovány odborné české i zahraniční zdroje, bude provedena jejich kritická analýza a za pomoci syntézy a komparace bude zpracován ucelený přehled dané problematiky.

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

účetnictví, Česká republika, Ruská federace, komparace, zákon o účetnictví, účetní závěrka.

Doporučené zdroje informací

DVOŘÁKOVÁ, Dana. Finanční účetnictví a výkaznictví podle mezinárodních standardů IFRS. 5. aktualizované a přepracované vydání. Brno: BizBooks, 2017. ISBN 978-80-265-0692-8

STROUHAL, Jiří, Renata ŽIDLICKÁ a Zdenka CARDOVÁ. Účetnictví: velká kniha příkladů. Brno: BizBooks, 2014. ISBN 978-80-265-0154-1

Zákon č. 563/1991 Sb., zákon o účetnictví v platném znění.

Все положения по бухгалтерскому учету по состоянию на 2019 год. Москва: Эксмо-Пресс, 2019. ISBN: 978-5-04-099706-0

ГАРТВИЧ, Андрей. Самоучитель, бухгалтерский учёт с нуля. СПб.: Питер, 2013. ISBN 978-5-496-00191-5

Издательство "Главная книга". Dostupné z www.glavkniga.ru

Předběžný termín obhajoby

2019/20 LS – PEF

Vedoucí práce

doc. Ing. Jana Hinke, Ph.D.

Garantující pracoviště

Katedra obchodu a financí

Elektronicky schváleno dne 1. 11. 2019

prof. Ing. Luboš Smutka, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 4. 11. 2019

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 22. 01. 2020

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci

"Srovnání finančního účetnictví v České republice a Ruské federaci"

jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušila autorská práva třetích osob.

V Praze dne 23.03.2020

Arina Rysianova

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala paní doc. Ing. Janě Hinke, Ph.D. za cenné rady, připomínky a podporu při zpracovávání této bakalářské práce.

Srovnání finančního účetnictví v České republice a Ruské federaci

Abstrakt

Bakalářská práce je zaměřena na popis a srovnání finančního účetnictví v České republice a Ruské federaci. Práce je rozdělena na dvě části – teoretickou a praktickou.

Teoretická část vychází z odborné literatury i zákonů platných pro ČR a Rusko. Je nejprve zaměřená na vymezení základních pojmů a charakteristice právních norem v oblastí účetnictví. Pozornost je také věnována principům zúčtování se zaměstnanci v obou státech. Praktická část bakalářské práce se věnuje konkrétním mzdovým příkladům v České republice a Ruské federaci a následujícím porovnáním zatížení zaměstnance a zaměstnavatele vůči státu, výší náhrady mzdy za dovolenou i nemocenskou a celkových výší příspěvků na mateřskou dovolenou.

Závěr práce se zabývá srovnáním finančního účetnictví ve sledovaných zemích.

Klíčová slova: účetnictví, komparace, Česká republika, Ruská federace, účetní model, zákon o účetnictví, účetní jednotka, mzda, dovolená, účetní závěrka

Comparison of Czech and Russian financial accounting

Abstract

This bachelor's thesis is focused on the description and comparison of financial accounting in both the Czech Republic and the Russian Federation respectively. This thesis is presented in 2 parts, theoretical and practical.

The theoretical part is based on scientific and legal sources valid for the CR and Russia. It's primarily focused on illustrating the basic concepts the characteristics of legal norms in the field of accounting. A major part was devoted to the principles of clearing of employees in both states. The practical part of the bachelor's thesis deals with specific wage examples in the Czech Republic and the Russian Federation, and then comparing the burden on the employee and employer vis-à-vis the State, the amount of wage compensation for annual and sick leave and the total amount of maternity leave allowances.

The conclusion of the thesis deals with comparing financial accounting of the aforementioned two countries.

Keywords: accounting, comparison, the Czech Republic, the Russian Federation, accounting model, accounting act, accounting entity, wage, annual leave, final accounts

Obsah

1 Úvod.....	11
2 Cíl práce a metodika	12
2.1 Cíl práce	12
2.2 Metodika	12
3 Teoretická východiska	13
3.1 Regulace a harmonizace účetnictví.....	13
3.2 Klasifikace účetních systémů.....	14
3.2.1 Deduktivní postup klasifikace účetních systémů.....	14
3.2.2 Induktivní postup klasifikace účetních systémů.....	15
3.2.3 Kulturně-sociální přístup ke klasifikaci účetních systémů.....	16
3.3 Regulace účetnictví v České republice	17
3.3.1 Právní úprava v ČR.....	17
3.3.2 Zásady účetnictví.....	21
3.3.3 Zúčtování se zaměstnanci	23
3.3.4 Charakteristika účetní závěrky dle právních předpisů ČR.....	26
3.3.5 Deskripce účetních výkazů	28
3.4 Regulace účetnictví v Ruské federaci	31
3.4.1 Právní úprava v RF	31
3.4.2 Zásady účetnictví	35
3.4.3 Zúčtování se zaměstnanci	37
3.4.4 Charakteristika účetní závěrky dle právních předpisů RF	42
3.4.5 Deskripce účetních výkazů	43
3.5 Komparace vybraných účetních systémů.....	46
Vlastní práce.....	49
3.6 Účtování mezd v České republice.....	49
3.7 Účtování mezd v Ruské federaci.....	52
3.8 Komparace výsledků.....	55
5 Závěr	57
6 Seznam použitých zdrojů	58
7 Přílohy	61

Seznam tabulek

Tabulka 1 Kategorie účetních jednotek v ČR.....	18
Tabulka 2 Redukční hranice (2020).....	25
Tabulka 3 Výše pojistného (2019).....	26
Tabulka 4 Horizontální uspořádání položek rozvahy (ČR).....	28
Tabulka 5 Zjednodušený přehled rozvahy.....	29
Tabulka 6 Systém právní regulace účetnictví v Rusku.....	32
Tabulka 7 Kategorie účetních jednotek v Rusku.....	33
Tabulka 8 Daně a pojistné z mezd RF.....	41
Tabulka 9 Horizontální uspořádání položek rozvahy (RF).....	44
Tabulka 10 Porovnání legislativ České republiky a Ruské federace.....	46
Tabulka 11 Zúčtování se zaměstnanci v ČR a RF.....	47
Tabulka 12 Výpočet čisté mzdy (ČR).....	49
Tabulka 13 Výpočet odvodů pojistného ze mzdy (ČR).....	50
Tabulka 14 Zúčtování čisté mzdy (ČR).....	50
Tabulka 15 Výpočet výše náhrady mzdy za nemocenskou (ČR).....	51
Tabulka 16 Výpočet výše mateřského příspěvku (ČR).....	52
Tabulka 17 Výpočet čisté mzdy (RF).....	53
Tabulka 18 Výpočet odvodů pojistného ze mzdy (RF).....	53
Tabulka 19 Zúčtování čisté mzdy (RF).....	53
Tabulka 20 Komparace výsledků.....	55

Seznam použitých zkratk

ČR	Česká republika
ČÚS	České účetní standardy
DPFO	Daň z příjmů fyzických osob
EU	Evropská unie
IFRS	Mezinárodní standardy finančního účetnictví
NÚR	Národní účetní rada
RF	Ruská federace
ÚJ	Účetní jednotka
ZDP	Zákon o daních z příjmů
ZoÚ	Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví

1 Úvod

Jedním z klíčových procesů ve vývoji světové ekonomiky na přelomu 20. a 21. století je progresivní globalizace. Rozvoj světové ekonomiky přivedl k těsnému propojení národních ekonomik. Dnes se státy aktivně podílejí na mezinárodních investicích a peněžních transakcích. Efektivnost takových řešení závisí na průhlednosti a kvalitě účetnictví. Proto globalizace hospodářských vztahů vede k harmonizaci účetních systémů v celém světě. Účetnictví je uspořádaný systém získávání, zpracování a předávání informací v peněžním vyjádření.

Tato bakalářská práce se zabývá porovnáním účetních systémů v České republice a Ruské federaci. Země jsou srovnatelné, protože ekonomiky obou států před 20 lety byly centrálně plánovanými a v důsledku ekonomických a politických změn došlo i ke změnám v oblasti účetnictví. Ekonomiky České republiky a Ruské federace patří ke smíšeným ekonomikám a neustále se transformují. Účetní systémy jsou nezbytnou součástí ekonomiky, a proto se také pořád mění. Kromě toho mezi Českou republikou a Ruskou federací existují obchodní vztahy. Rusko je pro ČR důležitým obchodním partnerem, z mimounijních zemí je na druhém místě, hned po USA. V roce 2018 podle obrátu se Rusko pro Českou republiku stalo 13. nejdůležitějším obchodním partnerem z hlediska vývozu a 7. z hlediska dovozu. Také v roce 2018 v Rusku působilo cca 420 registrovaných společností s českým kapitálem.

Výše uvedené fakty měly vliv na výběr tématu této bakalářské práce. Základním cílem práce je porovnat dva účetní systémy. Lze předpokládat, že mezi nimi jsou rozdíly, protože na světě neexistují dvě naprosto identické země. Každý stát má svou vlastní historii, politický systém, kulturu a geografii. A z toho vyplývá, že se objevují odlišnosti v ekonomických a účetních modelech.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Hlavním cílem práce je popis obecných principů vedení účetnictví v České republice a Ruské federaci a následné srovnání těchto dvou systémů pomocí komparační tabulky. Praktická část práce si klade za cíl kvantifikovat odlišnosti v účetních systémech obou států a popsat základní účetní případy se zaměstnanci. Dílčím cílem práce je komparovat právní předpisy a charakterizovat účetní systémy v České republice a Ruské federaci.

2.2 Metodika

Při zpracování této bakalářské práce se použijí vědecké metody – popis, analýza, komparace a syntéza.

K naplnění cílů práce bude nastudována odborná česká a zahraniční literatura, včetně zákonů platných pro Českou republiku a Ruskou federaci, a oficiální internetové zdroje. Následně bude provedena jejich kritická analýza a sumarizace zjištěných informací.

Vlastní část bude zpracována jako případová studie, kde budou vybrané aspekty podrobeny analýze a následně identifikovány odlišnosti mezi výše uvedenými účetními systémy. Následující závěr shrnuje všechny získané poznatky.

3 Teoretická východiska

3.1 Regulace a harmonizace účetnictví

Vzhledem k moderním přístupům a trendům ve vývoji teorie řízení lze účetnictví považovat za primární zdroj informací pro vlastníka podniku a pro řadu dalších subjektů z okolí podniku (dodavatelé, státní orgány, veřejnost a další).¹ Taková příprava informací se může lišit v závislosti na struktuře hospodářství země, její formě a vývojových charakteristikách.

Hlavním cílem účetnictví je poskytování věrohodných a objektivních informací. Forma a náplň účetních výkazů musejí být pochopitelné pro všechny subjekty. Účetnictví je **regulováno** státem a jistým způsobem upravené na národní úrovni tak, aby bylo dosaženo výše uvedených požadavků účetních informací.

„Účetnictví je považováno za nástroj, který plní určité úkoly a je zakotven v širším institucionálním kontextu.“²

Národní účetní a vykazovací systémy jsou ovlivněny globálním institucionálním prostředím. Změny hospodářské situace v některých zemích přímo nebo nepřímo ovlivňují ekonomiky jiných zemí a způsobují mimo jiné změny v systému účetnictví. Pokud bereme v úvahu samostatný region, ve kterém jsou všechny země ekonomicky integrované, je z dlouhodobého hlediska nevyhnutelná konvergence různých systémů a vytvoření jednotného systému účetnictví.

V jednotlivých zemích mohou být účetní informace vytvářeny na základě rozdílných požadavků zúčastněných stran a podle toho řešit různé problémy. Čím vyšší je úroveň ekonomického rozvoje země, tím je složitější systém účetnictví. Na světové úrovni účetnictví musí být **harmonizováno**, tj. obecné účetní zásady a postupy používané v různých státech světa se musejí přibližovat. Přibližování účetních soustav probíhá ve dvou liniích: jako harmonizace v rámci určitého hospodářsko-politického seskupení zemí (pro ČR usměrňování účetnictví v rámci EU) a jako celosvětová harmonizace.³

¹ HRADECKÝ, M., LANČA, J., ŠIŠKA, L. *Manažerské účetnictví*. 2008, s. 48.

² VORONOVA E. Y. *Institucionální základy manažerského účetnictví*. 2011, s. 14

³ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 2.

3.2 Klasifikace účetních systémů

Na světě existuje mnoho účetních systémů. Mezi základní znaky, jimiž se od sebe odlišují, patří zejména⁴:

1. vymezení okruhu uživatelů finančních účetních výkazů,
2. míra regulace účetnictví,
3. řešení vztahu mezi účetnictvím a daněmi,
4. vykazování daně ze zisku,
5. stupeň uplatňované opatrnosti při vykazování hospodářského výsledku běžného roku,
6. volba oceňovacích veličin, zejména pak rozsah uplatňování historických cen,
7. stupeň zohlednění inflace.

Většina expertů v oblasti účetnictví předpokládá, že ve světě neexistují dvě země se stejnými účetními systémy. I přestože všechny země světa používají podvojný účetnictví, každá si tuto metodu vysvětluje a používá různými způsoby.

D. Kovanicová se přiklání ke klasifikaci účetních systémů třemi způsoby: deduktivní přístup (od obecného ke konkrétnímu), induktivní přístup (od konkrétního k obecnému) a kulturně-sociální přístup (vychází z tradičních kulturních a sociálních hodnot).⁵

3.2.1 Deduktivní postup klasifikace účetních systémů

Deduktivní přístup zahrnuje rozdělení na makroekonomický a mikroekonomický koncept.

- **Makroekonomický koncept:** účetní systém je vytvořen na základě národohospodářské politiky. To znamená, že jednotlivá firma při vývoji své činnosti vychází z okolních limitujících podmínek. Vycházet a řídit se ekonomickou politikou dané země je nejlepší strategií pro dosažení podnikových

⁴ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 2.

⁵ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 3.

cílů. Při tomto konceptu je účetnictví závislé na veřejném zájmu a úzce propojené se státní ekonomickou politikou.

- Účetní systémy ovlivněné vládou: Švédsko
- Účetní systémy ovlivněné legislativou: Japonsko, Německo
- Účetní systémy ovlivněné daňovou soustavou: Francie
- **Mikroekonomický koncept:** účetnictví se rozumí jako část podnikohospodářské sféry, která se považuje za základ ekonomiky státu.⁶ Ekonomická prosperita země do značné míry závisí na úspěšnosti soukromých firem. Tím pádem účetní systém se podřizuje soukromým zájmům hospodářských subjektů.
 - Účetní systémy založené na ekonomické praxi:
 - vliv Velké Británie: Irsko, Austrálie, Nový Zéland
 - vliv USA: Kanada
 - Účetní systémy založené na ekonomické teorii: Nizozemsko

3.2.2 Induktivní postup klasifikace účetních systémů

Pomocí induktivní metody rozlišujeme několik účetních modelů: *anglosaský model*, *kontinentální model*, *jihoaamerický model* a *smíšený model*.

- **Anglosaský model:** základní principy tohoto modelu se vyvíjí ve Velké Británii, USA a Nizozemsku. Tři vedoucí země, používající tento model, mají dobře rozvinutý peněžní a kapitálový trh a akcie téměř všech velkých společností jsou přítomné na trhu cenných papírů. Mnoho firem nachází zde zdroje financování. Regulace účetnictví probíhá na bázi *zvykového práva* (poskytování odpovědí na konkrétní případy, umožňuje pružné změny). Hlavním cílem finančního účetnictví je zajistit zájmy externích uživatelů účetních výkazů (zejména investorů a věřitelů).⁷ Do této skupiny patří přibližně 40 zemí světa.
 - Austrálie, Velká Británie, USA, Izrael, Indie, Kanada, Nizozemsko

⁶ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 5.

⁷ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 5.

- **Kontinentální model:** v zemích, kde se používá tento účetní model, existuje vysoký stupeň vládní intervence do organizace účetnictví. „*Podniky jsou zde tradičně silně závislé na finančních institucích.*“⁸ Celý účetní postup je konzervativní a regulace probíhá na základě *Římského práva* („co není v zákoně, neplatí“). To znamená, že účetnictví je podřízeno daňovým zákonům a obchodnímu právu. Dopad trhů s cennými papíry na účetní systém není tak významný. Na rozdíl od anglosaského modelu finanční účetnictví nereflektuje realitu o podniku.
 - Německo, Rakousko, Belgie, Francie, Japonsko
- **Jihoamerický model:** hlavní specifikou jihoamerického modelu je trvalé přizpůsobení se účetních informací inflaci. Cílem účetnictví je uspokojovat vládní potřeby a potřeby daňových orgánů.⁹ Stát používá účetní informace k provádění fiskální politiky.
 - Brazílie, Argentina, Bolívie, Paraguay, Peru
- **Smíšený model:** tento model je typický pro země střední a východní Evropy a země bývalého Sovětského svazu, pro které přechod k tržnímu hospodářství byl předpokladem pro reformu účetního systému. Ve smíšeném modelu se kombinují tradiční prvky uniformnosti a podřízenosti daním a prvky charakteristické pro anglosaský model.¹⁰
 - Česká republika, Ruská federace

3.2.3 Kulturně-sociální přístup ke klasifikaci účetních systémů

Dalším způsobem klasifikace účetních systémů je kulturně-sociální přístup. Účetnictví je zde chápáno jako součást tradičních kulturních a sociálních hodnot. Hofstede (1980) provedl analýzu účetních systémů ve více, než 50 zemích světa, a rozdělil je do 10 skupin podle čtyř kritérií.

⁸ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 5.

⁹ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 6.

¹⁰ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 6.

Tato kritéria jsou¹¹:

1. Stupeň profesionální závislosti účetních pracovníků na státní regulaci,
2. Míra flexibility účetního systému,
3. Stupeň konzervatismu,
4. Rozsah informační otevřenosti/uzavřenosti.

Tato klasifikace je úzce spojená s jinými sociologickými faktory, např. mírou kolektivismu nebo individualismu ve státu, mírou státní moci k občanům a podnikatelským subjektům aj.

3.3 Regulace účetnictví v České republice

3.3.1 Právní úprava v ČR

Účetnictví v České republice je regulováno následujícími předpisy a doporučení:

1. Zákon o účetnictví
2. Vyhlášky Ministerstva financí k zákonu o účetnictví
3. České účetní standardy
4. Interpretace Národní účetní rady

- Zákon o účetnictví

Nejdůležitější právní normu v oblasti účetnictví představuje *Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví (dále ZoÚ)*, který stanovuje rozsah a upravuje způsob vedení účetnictví a požadavky na jeho průkaznost.

Podle § 1 ZoÚ za účetní jednotky jsou považovány:

- a) všechny právnické osoby,
- b) fyzické osoby, které jsou jako podnikatelé zapsány v obchodním rejstříku,

¹¹ KOVANICOVÁ, D. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. 2005, s. 7.

- c) ostatní fyzické osoby, pokud jejich obrat přesáhl za předcházející období částku 25 mil. Kč,
- d) ostatní fyzické osoby, které vedou účetnictví na základě svého rozhodnutí,
- e) ostatní fyzické osoby, které jsou účastníky sdružení, pokud alespoň jeden ze společníků má povinnost vést účetnictví,
- f) ostatní fyzické osoby, kterým povinnost vedení účetnictví ukládá zvláštní právní předpis,
- g) organizační složky státu, svěřenské fondy podle občanského zákoníku, fondy obhospodařované penzijní společnostmi, investiční fondy bez právní osobnosti.

Dle § 3 odst. 1, 2 ZoÚ: „Účetní jednotky účtují podvojnými zápisy o skutečnostech, které jsou předmětem účetnictví, do období, s nímž tyto skutečnosti časově a věcně souvisí.“¹² Účetním obdobím je dvanáct jdoucích po sobě měsíců; buď shodné s kalendářním rokem nebo je hospodářským rokem (účetní období, které se začíná prvním dnem jiného měsíce, než leden).

Od 1. ledna 2016 vstoupila v platnost novela zákona o účetnictví o kategorizaci účetních jednotek. „Cílem novely bylo nejen uvést české účetnictví do souladu se směrnicí EU, ale také zvýšit vypovídací schopnost účetních závěrek a zmodernizovat výkazy.“¹³

V Tabulce 1 jsou uvedena kritéria pro zařazení ÚJ do příslušných kategorií.

Tabulka 1 Kategorie účetních jednotek v ČR

	Aktiva celkem	Obrat	Počet zaměstnanců
Mikro ÚJ	Do 9 mil. Kč	Do 18 mil. Kč	Do 10
Malá ÚJ	Do 100 mil. Kč	Do 200 mil. Kč	Do 50
Střední ÚJ	Do 500 mil. Kč	Do 1 mld. Kč	Do 250
Velká ÚJ	Nad 500 mil. Kč	Nad 1 mld. Kč	Nad 250

Zdroj: Vlastní zpracování na základě zákona č. 563/1991 Sb. o účetnictví

¹² Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 3 odst. 1

¹³ SKÁLOVÁ, J. a kol. *Podvojně účetnictví*. 2016, s. 11.

Do jednotlivých kategorií se řadí ty účetní jednotky, které nepřekračují dvě z uvedených hraničních hodnot.

Účetní jednotky mají povinnost vést účetnictví v českých korunách a v českém jazyce.¹⁴

Dále *Zákon 563/1991 Sb. o účetnictví* stanoví, že účetní jednotky mohou vést: jednoduché účetnictví (neúčtují se náklady a výnosy, neúčtuje se vlastní kapitál a neplatí bilanční princip) nebo klasické podvojně účetnictví.

- **Vyhlášky Ministerstva financí k zákonu o účetnictví**

Vyhláška č. 500/2002 Sb. (ze dne 6. listopadu 2002), kterou se provádějí některá ustanovení *Zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví*, pro účetní jednotky, jimiž jsou podnikatelé účtující v soustavě podvojněho účetnictví.

Stanoví se zde zejména:

- rozsah účetní závěrky,
- uspořádání, označování a obsahové vymezení položek rozvahy, výkazu zisku a ztrát a přílohy,
- uspořádání a obsahové vymezení přehledu o peněžních tocích a přehledu o změnách ve vlastním kapitálu,
- směrná účtová osnova,
- účetní metody a jejich použití,
- metody přechodu z jednoduchého účetnictví nebo daňové evidence na účetnictví,
- konsolidovaná účetní závěrka.

Další vyhlášky byly vydány pro banky, pojišťovny a jiné finanční instituce.

¹⁴ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 4 odst. 1, 2

- České účetní standardy

České účetní standardy (ČÚS) jsou určeny pro účetní jednotky, které účtují podle *vyhlášky č. 500/2002 Sb. standardy*, stanovující konkrétní způsoby účtování podle jednotlivých skupin aktiv, pasiv, nákladů a výnosů.

Podle § 36 ZoÚ: „*pro dosažení souladu při používání účetních metod účetními jednotkami a pro zajištění vyšší míry srovnatelnosti účetních závěrek ministerstvo vydává České účetní standardy.*“¹⁵

Mezinárodní standardy finančního výkaznictví (IFRS) se na rozdíl od ČÚS nezaměřují na účetní postupy, nedefinují účty ani účtové osnovy a nezabývají se problematikou souvztažnosti mezi účty. IFRS vyžadují, aby každá transakce byla popsána pravdivě, úplně a bez předsudků – špatné a dobré informace se prezentují stejně. To znamená, že akcionáři a držitelé dluhopisů přesně vědí, jakou má účetní jednotka hospodářskou situaci. Markéta Höfferová uvádí, že „*[...] všechny firmy v České republice defacto používají české předpisy. Bud' to dělají přímo, nebo své výsledky na ně převedou, aby byly schopny platit daně. V praxi se to dělá různě, ale obecně existují tyto modely. Nejběžnější je nejprve vést ČÚS, a pak pomocí nějakého můstku vytvořit finanční zprávu podle IFRS. Druhý model funguje opačně, primárně se aplikuje IFRS, a pak se pomocí úprav sestaví ČÚS závěrka.*“¹⁶

- Interpretace Národní účetní rady

Základními právními předpisy v oblasti účetnictví jsou:

- Zákon 563/1991 Sb. o účetnictví,
- Vyhláška č. 500/2002 Sb.,
- České účetní standardy.

Interpretace Národní účetní rady (NÚR) je doporučením k vedení účetnictví.

¹⁵ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 36 odst. 1

¹⁶ Mezinárodní standardy finančního výkaznictví vyžadují, aby každá transakce byla popsána pravdivě, úplně a bez předsudků [online]. [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/461911-mezinarodni-standardy-financniho-vykaznictvi-vyzaduji-aby-kazda-transakce-byla-popsana-pravdive/>

Všechny hospodářské operace musí být stanoveny objektivně. I přestože existuje značné množství předpisů, občas se objeví některé „sporné“ otázky. Odpověď na ně lze najít v *interpretacích Národní účetní rady*.

Národní účetní rada je nezávislá odborná instituce, která vznikla v roce 1999. Jejími zakládajícími členy jsou Komora auditorů České republiky, Komora daňových poradců České republiky, Svaz účetních ČR a Vysoká škola ekonomická, zastoupená Fakultou financí a účetnictví. Za hlavní cíl si NÚR klade pomoc účetním jednotkám v hledání správného řešení účtování a vykazování, nejsou-li stanovena pravidla nebo jsou-li v praxi používány nejednotně.

3.3.2 Zásady účetnictví

Zásady účetnictví představují soubor pravidel, které jsou dodržované všemi účetními jednotkami při vedení účetnictví a sestavování výkazů. Většina zásad není formulována v žádném zákoně, obvykle vychází z tradice účetnictví.

- Obecně uznávané předpoklady vedení účetnictví

Podle § 7 odst. 1 ZoÚ: „účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví tak, aby účetní závěrka byla sestavena na jeho základě srozumitelně a podávala věrný obraz a poctivý obraz předmětu účetnictví a finanční situace účetní jednotky tak, aby na jejím základě mohla osoba, která tyto informace využívá, činit ekonomická rozhodnutí.“¹⁷

Dále § 8 odst. 1 ZoÚ stanoví: „účetní jednotky jsou povinny vést účetnictví správné, úplné, průkazné, srozumitelné, přehledné a způsobem zaručujícím trvalost účetních záznamů.“¹⁸

V zákoně č. 563/1991 Sb. o účetnictví (§ 4 odst. 1) je uvedeno, že právnické osoby a organizační složky státu vedou účetnictví ode dne svého vzniku až do dne svého zániku,

¹⁷ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 7 odst. 1

¹⁸ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 8 odst. 1

fyzické a zahraniční podnikatelé ode dne zahájení činnosti až do dne ukončení činnosti.¹⁹ To popisuje předpoklad nepřetržitosti provozu či trvání podnikání.

Předpoklad o nezávislosti účetních období stanoví, že účetní období trvá dvanáct měsíců a hospodářské jevy se evidují v souladu s tímto obdobím.

Na základě těchto předpokladů jsou uplatňovány zásady účetnictví.

- **Zásady účetnictví a bilancování**

Valder A. a kol.²⁰ uvádějí následující zásady účetnictví:

- 1) Zásada pravdivosti – účetnictví musí poskytovat pravdivý obraz podniku.
- 2) Zásada průkaznosti – účetní jednotka vede účetnictví v souladu s právními předpisy a to způsobem, který zaručuje jeho průkaznost před soudem.
- 3) Zásada dokladovosti – účetní zápisy se provádí pouze na základě doložených účetních dokladů všech hospodářských operací.
- 4) Zásada úplnosti – účetnictví musí zachytit všechny jevy, které souvisí s předmětem účetní jednotky a které nastaly ve sledovaném období (konzistence účetnictví).
- 5) Zásada kontinuity – zahajovací rozvaha daného účetního období musí souhlasit se závěrečnou rozvahou období předcházejícího.
- 6) Zásada stálosti použitých metod – účetní jednotky nesmí měnit uvedené uspořádání, označování, obsahové vymezení a způsoby oceňování. Každá změna musí být odůvodněna a informace o takové změně je nutné uvést v příloze v účetní závěrce.
- 7) Zásada opatrnosti – aktiva a výnosy se nesmí nadhodnocovat, pasiva a náklady se nesmí podhodnocovat.
- 8) Zásada jasnosti a přehlednosti – mezi položkami v rozvaze nebo ve výsledovce nesmí být prováděna žádná kompenzace.

¹⁹ Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 4 odst. 1

²⁰ VALDER, A. a kol. *Základy účetnictví*. 2016, s. 116.

3.3.3 Zúčtování se zaměstnanci

Zákoník práce definuje následující pojmy:

„Zaměstnancem je fyzická osoba, která se zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.“²¹

„Zaměstnavatelem je osoba, pro kterou se fyzická osoba zavázala k výkonu závislé práce v základním pracovněprávním vztahu.“²²

Mzda se na rozdíl od platu vyplácí v soukromém sektoru, když plat dostávají zaměstnanci státního sektoru. Navíc mzda může být vyjádřena v naturáliích.

Dle zákoníku práce ČR § 141 odst. 1: mzda nebo plat jsou splatné po vykonání práce a nejpozději v následujícím kalendářním měsíci. Termín výplaty není stanoven zákonem, ale musí být určen zaměstnavatelem.

Podle zákoníku práce se za noční práci považuje každý pracovní výkon mezi 22:00 a 6:00. V soukromém sektoru je příplatek ve výši 10 % průměrného hodinového výdělku, ve státním sektoru pracovníci mají 20 %. Příplatek za práci o víkendu v soukromém sektoru je 10 % a 25 % ve státním sektoru.

S prací o svátcích je situace jiná. Celkem je v ČR 13 státních svátků. Státní svátek pro většinu pracovníků znamená den pracovního klidu, ale tady existují výjimky, např. pracovníci v dopravní a zdravotnické sféře. Těm, kdo nedostává nárok na náhradní volno, dle zákoníku práce náleží příplatek, který se rovná minimálně 100 % průměrné denní mzdy/platu.

Minimální mzda v ČR v roce 2020 činí 14 600 Kč.

Průměrná mzda v 1. až 3. čtvrtletí 2019 je 33 429 Kč.

- **Dovolená**

Zákoník práce rozlišuje tři druhy dovolené: dovolenou za kalendářní rok nebo její poměrnou část, dovolenou za odpracované dny a dodatkovou dovolenou.²³

²¹ Zákoník práce České republiky, § 6

²² Zákoník práce České republiky, § 7

²³ Zákoník práce České republiky, § 211

Na dovolenou za kalendářní rok má nárok zaměstnanec, který odpracoval v kalendářním roce minimálně 60 pracovních směn u téhož zaměstnavatele; pokud pracovní poměr netrval nepřetržitě po dobu celého roku, náleží zaměstnanci jen poměrná část dovolené.²⁴ Minimální délka dovolené je 4 týdny.

Jestli zaměstnanec neodpracoval během roku nepřetržitě 60 dní, má nárok na dovolenou za odpracované dny. Vypočítá se jako 1/12 nároku za každých 21 odpracovaných dnů v kalendářním roce.

„Dodatková dovolená v délce 1 týdne náleží zaměstnancům, kteří pracují u jednoho zaměstnavatele po celý kalendářní rok při těžbě nerostů, ražení tunelů a štol, a zaměstnancům konajícím zvláště obtížné nebo zdraví škodlivé práce.“²⁵

Náhrada za dovolenou:

$$\frac{\text{souhrnná hrubá mzda za čtvrtletí}}{\text{počet odpracovaných hodin}} \times 8 \text{ hod.} \times \text{počet dnů dovolené} \quad (1)$$

Zaměstnavatel má povinnost vyplatit mzdu/plat splatný během dovolené před nastoupením dovolené.²⁶ Náhrada mzdy za dovolenou se zdaňuje ve standardním zákonném rozsahu.

- **Nemocenská a mateřská**

V roce 2019 stát snížil odvod na nemocenské pojištění o 0,2 % a tím se objevily změny v náhradě nemocenské. Do roku 2019 zaměstnanci za první tři dny nemocenské nedostávali nic. Nyní od 1. do 14. dne nemoci zaměstnanec dostává od zaměstnavatele náhradu mzdy jenom za pracovní dny. *„Když nemocenská trvá déle než 14 kalendářních dní,*

²⁴ Zákoník práce České republiky, § 212

²⁵ Chytré tipy pro účetní: jak správně vypočítat délku dovolené [online]. [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/pocita-se-do-4-tydnu-dovolene-i-lonska-dovolena/>

²⁶ Zákoník práce České republiky, § 141 odst. 4

dostává zaměstnanec od patnáctého dne nemocenské dávky od státu. Výška státního příspěvku na nemocenskou pak roste s počtem dní nemoci. “²⁷

Délka mateřské dovolené pro ženy je 6 měsíců (28 týdnů, 196 kalendářních dnů). Muž také může mít mateřskou, ale od věku sedmi týdnů dítěte, minimálně po dobu jednoho týdne a musí mít písemný souhlas matky. Rodičovská dovolená náleží matce dítěte (i otci dítěte) ihned po skončení mateřské dovolené po dobu 28 až 37 týdnů.

Výpočty náhrady mzdy, nemocenské a mateřské dovolené jsou podobné, vypočítávají se z denního vyměřovacího základu, který se následně redukuje. Redukční hranice a příslušná procenta pro rok 2020 jsou uvedena v následující tabulce (Tabulka 2). U mateřské se redukovaný denní vyměřovací základ vynásobí 70 %.

Tabulka 2 Redukční hranice (2020)

2020	Částka (Kč)	Náhrada mzdy	Nemocenská	Mateřská
1. redukční hranice	Do 1 162	90 %	60 %	100 %
2. redukční hranice	1 162 – 1 741	60 %	66 %	60 %
3. redukční hranice	1 742 – 3 484	30 %	72 %	30 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě www.finance.cz

- Odvody na sociální a zdravotní pojištění

Od 1.1.2018 je základem pro výpočet daně z příjmů fyzických osob tzv. superhrubá mzda. Superhrubá mzda zahrnuje hrubou mzdu zaměstnance a částku zdravotního a sociálního pojištění hrazenou zaměstnavatelem [...]. “²⁸ Superhrubá mzda je násobkem hrubé mzdy a koeficientu 1,338 zaokrouhleným na sta nahoru. Sazba daně z příjmů FO je 15 %, pak sazba z příjmů PO činí 19 %.

²⁷ Jak se nově počítá nemocenská? Kdy začíná přispívat stát? [online]. [cit. 2020-02-23]. Dostupné z: <https://www.e15.cz/finexpert/jak-se-nove-pocita-nemocenska-kdy-zacina-prispivat-stat-1362139>

²⁸ STÁROVÁ, M. a kol. *Účetnictví pro podnikatele*. 2018, s. 72.

V Tabulce 3 jsou uvedené výše pojistného (2019), hrazeného zaměstnancem a zaměstnavatelem do příslušných fondů.

Tabulka 3 Výše pojistného (2019)

	Důchodové pojištění	Přísp. na státní politiku zaměstnanosti	Nemocenské pojištění	Celkem sociální pojištění	Zdravotní pojištění
Zaměstnavatelé	21,5 %	1,2 %	2,1 %	24,8 %	9 %
Zaměstnanci	6,5 %	0 %	0 %	6,5 %	4,5 %

Zdroj: vlastní zpracování na základě zákona č. 589/1992 Sb.

- **Mzdová dokumentace**

Zaměstnanec musí obdržet písemný doklad o mzdě a jejích složkách – tzv. výplatní pásku. Z toho dokladu je jednoznačně vidět jednotlivé složky mzdy a provedené srážky ze mzdy.

Zaměstnavatelé ze *Zákonu o daních z příjmů* mají povinnost vést pro své zaměstnance „[...] mzdové listy, rekapitulaci o sražených zálohách a dani srážené podle zvláštní sazby daně za každý kalendářní měsíc i za celé zdaňovací období.“²⁹

Dle ZDP § 38j odst. 2 mzdový list pro daňové účely musí obsahovat: jméno a příjmení poplatníka, rodné číslo (datum narození u nerezidenta), bydliště, jména, příjmení a rodná čísla osob, na které poplatník uplatňuje slevu, den nástupu do práce.

3.3.4 Charakteristika účetní závěrky dle právních předpisů ČR

Účetní závěrku (§ 18 odst. 1 ZoÚ) tvoří nedílný celek ze tří částí:

- *rozvaha,*

²⁹ Zákon o daních z příjmů, § 38j odst. 1

- výkaz zisku a ztráty,
- příloha, která vysvětluje a doplňuje informace obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztráty.

Mimo toho účetní závěrka může obsahovat:

- přehled o peněžních tocích,
- přehled o změnách vlastního kapitálu.

Mikro a malé účetní jednotky bez povinného auditu mají účetní závěrku složenou ze dvou částí – rozvaha a příloha. Malé podniky s povinným auditem musí mít rozvahu, výkaz zisku a ztrát a přílohu. Střední a velké účetní jednotky sestavují účetní závěrku, která obsahuje k tomu přehled o peněžních tocích, a přehled o změnách ve vlastním kapitálu.³⁰

Položky v závěrce jsou vykazovány v celých tisících Kč. Pokud výše aktiv celkem přesahuje 10 miliard Kč, účetní jednotky mohou vykazovat v celých milionech Kč.³¹

Účetní jednotky sestavují účetní závěrku v plném nebo zjednodušeném rozsahu. Účetní závěrku ve zkráceném obsahu mohou sestavit účetní jednotky, které nemají povinnost ověřovat ji auditorem.³²

Jsou tři typy účetních závěrek:

- *řádná* (je sestavená k poslednímu dni účetního období),
- *mimořádná* (je sestavená v důsledku mimořádných událostí, např. ke dni zániku; ke dni, který stanoví zvláštní právní předpis aj.)
- *mezitímní* (podle § 19 odst. 3 ZoÚ, je sestavená v průběhu účetního období k jinému než rozvahovému dni. V den, kdy ÚJ sestavuje mezitímní účetní závěrku, účetní knihy se nezavírají, provádí se pouze inventarizace. Tento typ účetní závěrky je používán při přeměně typu obchodní korporace, např. při fúzi)

Podle § 18 odst. 3 ZoÚ účetní závěrka musí obsahovat název obchodní firmy (jiný název účetní jednotky), sídlo/bydliště a místo podnikání, liší-li se od bydliště, unifikací

³⁰ SKÁLOVÁ, J. a kol. *Podvojný účetnictví*. 2016, s. 137.

³¹ Vyhláška č. 500/2002 Sb., § 4 odst. 8

³² Zákon č. 563/1991 Sb. o účetnictví, § 18 odst. 4

číslo, právní formu ÚJ, předmět podnikání, rozvahový den, okamžik sestavení účetní závěrky.

3.3.5 Deskripce účetních výkazů

- Rozvaha

Jinými slovy je to výkaz o finanční pozici účetní jednotky. V rozvaze (bilanci) jsou uspořádány položky finančního ohodnocení majetku (aktiv) a zdrojů jeho krytí (pasiv).

Podrobnost členění aktiv a pasiv je upravena právními normami z důvodu snadné orientace a srovnatelnosti mezi jednotlivými účetními jednotkami. Aktiva jsou uspořádána podle likvidnosti, přičemž od nejméně likvidního majetku (dlouhodobý majetek) po okamžitě likvidní (peněžní prostředky). Pasiva jsou uspořádána podle stupně neodkladnosti plnění závazků – od vlastního kapitálu po krátkodobé závazky.

Tabulka 4 Horizontální uspořádání položek rozvahy (ČR)

AKTIVA	PASIVA
A. Pohledávky za upsaný základní kapitál	A. Vlastní kapitál
B. Stálá aktiva	B. Rezervy
C. Oběžná aktiva	C. Závazky
D. Časové rozlišení aktiv	D. Časové rozlišení pasiv

Zdroj: vlastní zpracování podle MF ČR, 2019

Aktiva jsou v rozvaze vykazována v brutto hodnotách upravených o oprávky. Tady platí zlaté bilanční pravidlo – aktiva celkem (netto) se rovnají celkové hodnotě pasiv. Toto pravidlo platí vždy bez ohledu na množství a druh hospodářských operací.

Zjednodušený přehled rozvahy je uveden v Tabulce 5.

Tabulka 5 Zjednodušený přehled rozvahy

AKTIVUM	Běžné účetní období			Minulé účetní období (netto)
	BRUTTO	KOREKCE	NETTO	
položka aktiv			= brutto – korekce	

PASIVUM	Běžné účetní období			Minulé účetní období
položka pasiv				

Zdroj: STROUHAL, J. a kol. *Účetnictví – velká kniha příkladů*. 2014, s. 379.

Druhy rozvahy se liší podle okamžiku sestavení – *zahajovací, počáteční, konečná*. Zahajovací rozvaha se sestavuje ke dni založení podniku. Sestavení počáteční rozvahy je dobrovolné, sestavuje se k počátku účetního období. Konečná rozvaha se sestavuje na konci účetního období a při ukončení činnosti.

Obsahové vymezení položek rozvahy je uvedeno ve vyhlášce č. 500/2002 Sb.

Forma výkazu je uvedena v příloze č. 1 k vyhlášce č. 500/2002 Sb.

- Výkaz zisku a ztráty

Výkaz zisku a ztráty (výsledovka) poskytuje informace o finanční výkonnosti účetní jednotky. Ve výsledovce jsou uspořádány položky nákladů a výnosů. Náklady a výnosy se dělí na provozní, finanční a mimořádné.

Výsledek hospodaření = výnosy – náklady. Výsledek hospodaření se uvádí v hrubé podobě (před zdaněním) a čisté podobě (po zdanění).

Jednotlivé položky výkazu zisku a ztrát jsou definovány ve vyhlášce č. 500/2002 Sb.

Forma výkazu je uvedena v přílohách č. 2 (druhovému členění) a 3 (účelovému členění) k vyhlášce č. 500/2002 Sb.

- Příloha v účetní závěrce

Příloha je velmi důležitou částí účetní závěrky. Ona vysvětluje a doplňuje informace, které jsou obsažené v rozvaze a výkazu zisku a ztrát. Podle § 39 vyhlášky č. 500/2002 Sb. příloha musí obsahovat:

- a) informace o účetní jednotce podle § 18 odst. 3 ZoÚ,
- b) informace o použitých účetních metodách a zásadách,
- c) informace o použitém oceňovacím modelu,
- d) informace o výši závazků, které k rozvahovému dni mají dobu splatnosti > 5 let,
- e) informace o zápůjčkách a úvěrech (je třeba uvést úrokové sazby a hlavní podmínky smluv),
- f) informace o průměrném počtu pracovníků.

„Účetní jednotky jsou rovněž povinny v příloze zveřejnit informace o celkových nákladech na odměny auditorské společnosti, a to v členění na: povinný audit účetní závěrky, jiné ověřovací služby, daňové poradenství, jiné neauditorské služby.“³³

- Přehled o peněžních tocích

Přehled o peněžních tocích (cash flow) poskytuje informace o změnách peněžních prostředků účetní jednotky za sledované období. Jinými slovy se pojmem „peněžní toky“ rozumí přírůstky a úbytky peněz a peněžních ekvivalentů. Za peněžní prostředky se považují peníze v hotovosti a ceniny (účtová skupina 21), peníze na běžném účtu (účtová skupina 22) a peníze na cestě (účtová skupina 26). Peněžní ekvivalent je významným pojmem pro investory, jedná se o krátkodobý likvidní finanční majetek, který je okamžitě směnitelný za předem známou částku (účtová skupina 25).

Peněžní toky (§ 41 vyhlášky č. 500/2002 Sb.) se analyzují v následujících činnostech:

- a) *provozní činnost* – základní výdělečné činnosti ÚJ a ostatní činnosti, které nelze zařadit mezi investiční nebo finanční činnosti.

³³ STROUHAL, J. a kol. *Účetnictví. Velká kniha příkladů*. 2014, s. 387.

- b) *investiční činnost* – pořízení a prodej dlouhodobého majetku a činnost, která souvisí s poskytováním úvěrů/zápůjček.
- c) *finanční činnost* – ostatní činnosti, které mají za následek změny v oblasti vlastního kapitálu a dlouhodobých nebo krátkodobých dluhů.

Při sestavování přehledu o peněžních tocích lze použít dvě metody: přímou a nepřímou. Přímá metoda (pomocí příjmů a výdajů) je problematická, protože účtová osnova neobsahuje účty příjmů a výdajů. Je potřeba analyzovat účty peněžních prostředků a třídit je samostatně dle požadavků výkazu cash flow. Pokud není k dispozici vhodný software, a bez výpočetního výkonu počítače je tato práce velmi náročná, lze použít nepřímou metodu. Její základem je korekce zisku běžného období. Vychází se z předpokladů, že každá hospodářská operace, představující příjem/výdaj peněz, ovlivňuje jinou rozvahovou nebo výsledkovou položku. U nepřímé metody je výsledek hospodaření upraven např. o nepeněžní operace, změny stavu zásob, o změny stavu pohledávek a dluhů a o položky příjmů a výdajů, spojených s finanční a investiční činností.³⁴

- **Přehled o změnách vlastního kapitálu**

Přehled o změnách vlastního kapitálu (§ 44 odst. 1 vyhlášky č. 500/2002 Sb.) podává informace o zvýšení nebo snížení jednotlivých složek vlastního kapitálu mezi dvěma rozvahovými dny.

3.4 Regulace účetnictví v Ruské federaci

3.4.1 Právní úprava v RF

V Ruské federaci je hlavním cílem právních předpisů v oblasti účetnictví zajištění jednotného utváření úplných a objektivních informací o finanční situaci podniku, jak je uvedeno ve federálním zákoně o účetnictví.

³⁴ STROUHAL, J. a kol. *Účetnictví. Velká kniha příkladů*. 2014, s. 387.

Ruský systém normativní regulace účetnictví se dělí na čtyři úrovně, které jsou uvedeny v Tabulce 6:

Tabulka 6 Systém právní regulace účetnictví v Rusku

Regulační úroveň	Název	Předpisy	Oblast jednání
První	Legislativní	Občanský zákoník, Federální zákon o účetnictví, vyhlášky prezidenta a ustanovení vlády Ruské federace	Určují jednotné právní a metodické základy pro vedení účetnictví
Druhá	Regulační	Nariadení o účetnictví – systém národních standardů	Regulují obecné zásady vedení účetnictví, předkládání účetní závěrky, pravidla a postupy účtování
Třetí	Metodická	Účtová osnova, pokyny pro její použití a další metodická doporučení	Stanovují schéma registrace a seskupování objektů, které mají být sledovány, upravují metody posuzování majetku, postup při provádění inventarizace atd.
Čtvrtá	Organizačně administrativní	Účetní politika organizace a další dokumenty upravující účetnictví v této organizaci	Volba forem a metod účetnictví na základě specifík činnosti, úrovně automatizace účetnictví, úrovně odborné přípravy zaměstnanců

Zdroj: vlastní zpracování na základě Volkov, D. a kol. *Finanční účetnictví*. 2016.

- První úroveň – Federální zákon o účetnictví

První úroveň regulace účetnictví v Ruské federaci představuje *Federální zákon č. 402 o účetnictví* a další federální standardy.

Federální zákon č. 402 o účetnictví (§ 2 odst. 1) se vztahuje na následující ekonomické subjekty:

- a) obchodní a neziskové organizace,
- b) státní orgány,
- c) centrální banka Ruské federace,
- d) osoby samostatně výdělečně činné,
- e) mezinárodní organizace se sídlem na území Ruské federace.

Rozvoj malých a středních podniků významně přispívá k ekonomice – poskytuje obyvatelstvu pracovní místa, snižuje míru nezaměstnanosti a saturuje trh domácími výrobky. Pro takové jednotky je však nutná finanční podpora. Aby stát mohl pomáhat malým a středním podnikům, musejí být jasně definována kritéria pro zařazení do jednotlivých kategorií.

V souladu s ustanovením *Federálního zákona ze dne 24.07.2007 č. 209 o rozvoji malých a středních podniků* v Ruské federaci subjekty jsou obchodní společnosti, družstva, rolníci a individuální podnikatelé. Malé a střední podniky mohou být fyzické a právnické osoby, které splňují požadavky stanovené zákonem. Od roku 2015 platí následující kritéria pro třídění na mikro, malé, střední a velké účetní jednotky (Tabulka 7):

Tabulka 7 Kategorie účetních jednotek v Rusku

		Mikro ÚJ	Malá ÚJ	Střední ÚJ
Počet zaměstnanců		Do 15	Do 100	Do 250
Aktiva celkem nebo výnosy z prodeje (bez HDP) *		Do 120 mil. rub (Do 43 mil. Kč)	Do 800 mil. rub (Do 288 mil. Kč)	Do 2 mld. rub (Do 719 mil. Kč)
Podíl na základním kapitálu (pro s.r.o.):	Stát, veřejnost, jiné fondy	25 %	25 %	25 %
	Zahraniční PO, velké PO	49 %	49 %	49 %

Zdroj: Federální zákon č. 209 o rozvoji malých a středních podniků § 4

Poznámka: na základě směnného kurzu platného v lednu 2020

Kategorie účetní jednotky se mění, pokud jsou mezní hodnoty nad nebo pod stanovenými kritérii po dobu tří jdoucích za sebou let.

Účetní období je shodné s kalendářním rokem.

Dle § 6 odst. 4 Federálního zákona č. 402 jednoduché účetnictví mohou vést: mikro a malé ÚJ, neziskové organizace a organizace, které získaly status účastníků projektů k provádění výzkumu, vývoje a komercializace svých výsledků v souladu s Federálním zákonem o inovačním centru Skolkovo.

Dle § 6 odst. 5 Federálního zákona č. 402 jednoduché účetnictví nemohou vést: ÚJ s povinným auditem, bytová a úvěrová družstva, mikrofinanční organizace, organizace veřejného sektoru, politické strany, advokátní komory a kanceláře, právní konzultace, notářské komory a neziskové organizace, jednající jako zahraniční agenti.

Dle § 7 Federálního zákona č. 402 účetnictví a ukládání účetních dokladů organizuje vedoucí ekonomického subjektu. Individuální podnikatel vede účetní záznamy samostatně v souladu se zákonem. Ředitel organizace je povinen svěřit účetnictví hlavnímu účetnímu nebo uzavřít dohodu o poskytování účetních služeb. Hlavní účetní musí splňovat následující požadavky: mít vyšší odborné vzdělání, dobu praxe v oboru po dobu minimálně tři let za posledních pět kalendářních let a nemít záznam v rejstříku trestů. Hlavní účetní nese odpovědnost za tvorbu účetní politiky, vedení účetnictví a včasné předložení úplných finančních výkazů, stanovuje soulad probíhajících obchodních operací s platnými právními předpisy.

- **Druhá úroveň**

Druhá úroveň zahrnuje *účetní nařízení*, která se schvalují Ministerstvem financí Ruské federace. Tato ustanovení upravují zásady a pravidla účetnictví pro určité subjekty, které tvoří systém národních standardů, zaměřené na mezinárodní standardy účetního výkaznictví.

- **Třetí úroveň**

Dokumenty třetí úrovně jsou připravovány a schvalovány federálními orgány, svazem profesionálních účetních, ministerstvy a dalšími orgány výkonné moci na základě

dokumentů první a druhé úrovně. Patří sem účtová osnova, pokyny pro její použití a jiná metodická doporučení, která tvoří základ účetnictví ve všech podnicích bez ohledu na podřízenost a právní formu.

Účtová osnova je seznam účtových tříd a skupin, které mají vlastní názvy a kódy. Pokyny k používání účetní osnovy obsahují stručný popis účtů, jejich strukturu a účel i informace o účtování nejběžnějších operací.

Metodická doporučení stanovují např. pravidla pro pořízení, ocenění, vyřazení dlouhodobého majetku, postupy při provádění inventarizace majetku, vyplňování účetních výkazů atd.

- **Čtvrtá úroveň**

Čtvrtá úroveň obsahuje dokumenty, které schvaluje vedoucí organizace. To jsou interní regulační dokumenty v oblasti účetnictví, které jsou povinné pro organizace a tvoří účetní politiku podniku. Tyto doklady zohledňují specifika podnikatelského prostředí, strukturu a velikost organizace, úroveň odborné přípravy zaměstnanců atd.³⁵

3.4.2 Zásady účetnictví

V regulačních dokumentech, upravujících účetnictví v Ruské federaci, jsou formulována zásadní pravidla pro vedení finančního účetnictví. Tato pravidla lze rozdělit do dvou skupin: základní požadavky a jiná pravidla.

- **Základní požadavky na finanční účetnictví**

Volkov D. a kol. uvádějí čtyři základní požadavky³⁶:

³⁵ VOLKOV, D. a kol. *Finanční účetnictví*. 2016, s. 24.

³⁶ VOLKOV, D. a kol. *Finanční účetnictví*. 2016, s. 24.

Požadavek podvojného zápisu. Účetní jednotka vede záznamy o majetku, závazcích a obchodních transakcích ve formě podvojného zápisu, kde se každý účetní případ zachycuje na dvou účtech, ale na opačných stranách.

Požadavek stálé měny. Všechny operace jsou prováděny v měně Ruské federace – v ruských rublech. Všechny transakce v cizí měně musí být převedeny na domácí měnu.

Požadavek na vytvoření účetních pravidel. Každá společnost vytváří účetní politiku organizace na základě finančního účetnictví.

Požadavek nepřetržitého účetnictví. Účetnictví se provádí nepřetržitě od data registrace do data ukončení činnosti v důsledku reorganizace nebo likvidace.

Další pravidla se týkají dokumentování obchodních transakcí, definování pravidel pro oceňování majetku a určování postupu při inventarizaci.

- **Zásady účetnictví**

Babaev Y. a Petrov A. vymezují následující principy vedení účetnictví³⁷:

- 1) Zásada autonomie – každá společnost existuje jako nezávislý právní subjekt, její majetek je izolován od majetku svých vlastníků, zaměstnanců a jiných organizací.
- 2) Zásada živé organizace – předpokládá se, že organizace za normálních okolností funguje, udržuje své postavení na trhu a včas uhrazuje závazky vůči dodavatelům a jiným partnerům.
- 3) Zásada objektivity – všechny obchodní transakce se zaznamenávají v účetnictví podle příslušných dokladů.
- 4) Zásada opatrnosti – zahrnuje určitý stupeň opatrnosti při výpočtech, provedených s ohledem na nejistotu, která umožňuje vyhnout se nadhodnocení aktiv a výnosů a podhodnocení pasiv a nákladů.
- 5) Zásada úplnosti – všechny operace se zaznamenávají v okamžiku, kdy nastanou a vztahují se k tomuto období.

³⁷ BABAIEV, Y., PETROV, A. *Teorie účetnictví*. 2018, s. 14.

- 6) Zásada periodicity – účetní jednotka musí pravidelně připravovat rozvahu a výkaz zisku a ztrát. To umožňuje porovnat finanční výsledky za určitá časová období.
- 7) Zásada dědictví – rozumný závazek vůči tradicím.

3.4.3 Zúčtování se zaměstnanci

Jednou z nejobtížnějších oblastí účetnictví je samozřejmě výpočet mzdy. Chyby v této oblasti mohou být potrestány daňovým i pracovním právem. V případě závažného porušení mohou být na viníky uvaleny trestní sankce.

Mzdový účetní musí mít nejen účetní znalosti, ale být odborným specialistou v oblasti daní a částečně i právníkem. S daněmi je všechno jasné: ten, kdo vypočítává velikost mzdy, obvykle také účtuje související povinné platby. Pokud se ale mluví o právních znalostech, nestačí používat jen zákoník práce. Účetní mimo jiné kalkuluje i alimenty, penále atd. Mzdový účetní se musí orientovat v předpisech, upravujících jejich shromažďování, aby se tyto částky správně odrážely v účetnictví.

Pro správný výpočet mzdy zaměstnance účetní musí mít následující informace:

- a) datum, kdy zaměstnanec začal pracovat,
- b) druh mzdy (např. pevná, tarifní, smluvní),
- c) související částky podle druhu mzdy,
- d) odpracovaný čas nebo objem práce,
- e) datum, kdy zaměstnanec přestal pracovat.

Minimální mzda v roce 2020 je 12 130 rublů (cca 4 390 Kč).³⁸

Podle Federální státní statistické služby v roce 2019 průměrná mzda v Ruské federaci činila 46 000 rublů (cca 16 640 Kč).

Mzda se vypočítává na konci každého měsíce a musí být vyplácena nejméně jednou za půl měsíce.³⁹ Pro splnění tohoto požadavku je třeba rozdělit měsíční částku na dvě části. První část se vydává zaměstnancům do konce měsíce, tj. předem. Druhá část – po skončení

³⁸ Federální zákon ze dne 27.12.2019 N 463.

³⁹ Zákoník práce Ruské federace, § 136

měsíce, kdy bude známa konečná suma. Zákonem není stanoven den výplaty zálohy a platu. Platí však pravidlo, že zaměstnanec musí dostat peníze jednou za 15 dní. Každý zaměstnavatel má právo schválit svá vlastní data, např. vyplatit zálohu 25. dne měsíce a zbylou částku 10. dne následujícího měsíce po odpracovaném období. Důležité je, aby tato data byla stanovena interním dokumentem a přísně dodržována. Pokud den zálohy nebo platu připadne na víkend nebo svátek, musí být peníze vyplaceny den předem.

Výše zálohy není upřesněná zákonem, každá organizace ji stanoví podle svého uvážení. V praxi existují dva způsoby pro vypočet zálohy. Prvním z nich je získání měsíčních výdělků zaměstnance a vynásobení 40 % (případně 30 % nebo 50 %). Druhým způsobem je vypočet přesné částky odměny za skutečně odpracovanou první polovinu měsíce.

Při práci v noční dobu (od 22:00 do 6:00) má zaměstnanec nárok na příplatek. Velikost příplatku je stanovena pracovní smlouvou.⁴⁰

Práce o víkendech nebo svátcích se platí nejméně dvakrát.⁴¹

Podle § 192 odst. 1 zákoníku práce Ruské federace zaměstnavatel nesmí dávat pokutu za zpoždění. V případě porušení pracovní disciplíny zaměstnavatel má právo přimět zaměstnance k disciplinární odpovědnosti ve formě poznámky, výslovnosti, výpovědi.

- **Dovolená**

Minimální délka dovolené je 28 dní.

Pokud zaměstnanec odešel na dovolenou během měsíce, účetní je povinen to zaplatit předem – nejpozději tři dny.⁴² To znamená, že na rozdíl od obvyklé mzdy musí být dovolená vyplácena bez čekání na konec měsíce.

Pro určování výše odměny za dovolenou a náhrady za nevyužitou dovolenou je třeba vypočítat průměrnou denní částku výdělku.

⁴⁰ Zákoník práce Ruské federace, § 154

⁴¹ Zákoník práce Ruské federace, § 153

⁴² Dopis Ministerstva práce ze dne 30.07.2014 č. 1693-6-1

- Je-li odpracováno plných 12 měsíců, což je celé zúčtovací období, pak se průměrný denní výdělek (PVD) rovná:

$$PVD = \frac{\textit{suma mezd během zúčtovacího období}}{12 \times 29,3} \quad (2)$$

Kde:

12 – počet měsíců

29,3 – průměrný měsíční počet kalendářních dnů

- Není-li zúčtovací období úplně odpracováno:

$$PVD = \frac{\textit{suma mezd za odpracované období}}{X} \quad (3)$$

Kde:

X – počet plně odpracovaných měsíců \times 29,3 + počet odprac. dnů v neúplném měsíci

Pak se náhrada mzdy za dovolenou rovná průměrnému dennímu výdělků vynásobenému počtem kalendářních dní dovolené. Dovolená se zdaňuje.

- **Nemocenská a mateřská dovolená**

Na rozdíl od dovolené je možné vyplatit nemocenskou spolu se mzdou, tj. po skončení měsíce, ve kterém zaměstnanec přinesl „uzavřenou“ neschopenku. Pro výpočet příspěvku na nemocenskou je také třeba vypočítat průměrný denní výdělek, ale algoritmus pro jeho výpočet se bude lišit od výpočtu placení za dovolenou.

Nejprve je nutné spočítat průměrný příjem. „*Obvyklé se průměrný příjem počítá za dva kalendářní roky, které předcházejí roku vzniku onemocnění a zahrnuje všechny platby ve prospěch zaměstnance, za které se pojistné získalo.*“⁴³ Patří sem např. dovolená a čtvrtletní bonusy, zatímco nemocenská a mateřská dovolená nespádají do průměrného

⁴³ Cheat sheet pro výplatní listinu, dovolenou a nemocenskou dovolenou [online]. [cit. 2020-02-15]. Dostupné z: <https://www.buhonline.ru/pub/comments/2012/12/6751>

příjmu. Pokud zaměstnanec pracoval v předchozích dvou letech na jiném místě, zaměstnavatel musí získat informace o platbách podle zvláštního osvědčení od předchozího zaměstnavatele. Bez ohledu na to, zda zaměstnanec pracoval dva roky nebo méně, je nutné do výpočtu zahrnout 730 dnů. Jestli zaměstnanec pracuje méně, než 6 měsíců, výše náhrady za nemocenskou je nutné počítat z minimální mzdy.

Pak z toho lze spočítat denní příspěvek na nemocenskou:

$$\text{Denní příspěvek} = \frac{\text{průměrný příjem}}{730} \times \text{příslušné \%} \quad (4)$$

Kde:

Příslušné % - pokud je praxe 8 a více let – 100 %,
od 5 do 8 let – 80 %
kratší 5 let – 60 %

Dále je nutné vynásobit počtem kalendářních dnů nemoci a výsledkem je celková výše nemocenské, z které je nutné srážet daň z příjmu fyzických osob.

Pro mateřskou existuje jiný výpočet průměrného denního výdělku. Průměrný příjem se nedělí na 730 dnů, ale na počet dnů v předchozích dvou letech minus dny, kdy byla žena na nemocenské a na mateřské. Výsledná částka se vždy vynásobí 100 % bez ohledu na délku doby zaměstnání. Podle zákona má žena právo být na mateřské dovolené maximálně 140 dnů, na rodičovské dovolené – dokud dítě nedosáhne 3 let. Z mateřské se neodvádí daň z příjmů fyzických osob.⁴⁴

- **Odvody na sociální, důchodové a zdravotní pojištění**

Všechny srážky ze mzdy lze rozdělit do dvou skupin. Do první skupiny patří srážky, které odvádějí zaměstnanci, zahrnující daň z příjmů fyzických osob. Do druhé – ty, které odvádí zaměstnavatel, mezi ně patří důchodové, zdravotní a sociální pojištění zaměstnance.

⁴⁴ Daňový kodex Ruské federace, § 127 odst. 1

Nesplnění povinnosti srážky a (nebo) daně z převodu ze strany daňového agenta znamená výběr pokuty ve výši 20 procent z částky, která je předmětem srážky a (nebo) převodu.⁴⁵

V Tabulce 8 jsou uvedeny sazby daně z příjmů – z mezd zaměstnanců v Ruské federaci a výše pojistného.

Tabulka 8 Daně a pojistné z mezd RF

Druh srážky ze mzdy	Sazba
Daně	
Daň z příjmů FO	13 % – pro rezidenty a cizince – vysoce kvalifikovaní odborníci pracující v Ruské federaci na základě patentu a také obyvatelé EAEU 30 % – pro nerezidenty
Pojistné	
Důchodové pojištění	22 % – z příjmů nepřesahujících 1 150 000 rublů (cca 416 000 Kč) 10 % – z příjmů přesahujících 1 150 000 rublů (cca 416 000 Kč)
Zdravotní pojištění	5,1 %
Sociální pojištění (nemocenská a mateřská dovolená)	2,9 % – z příjmů nepřesahujících 865 000 rublů (cca 313 000 Kč) pro rezidenty 1,8 % – z příjmů nepřesahujících 865 000 rublů (cca 313 000 Kč) pro cizince 0 % – z příjmů přesahujících 865 000 rublů (cca 313 000 Kč)

Zdroj: vlastní zpracování

Poznámka: na základě směnného kurzu platného v lednu 2020

⁴⁵ Daňový kodex Ruské federace, § 123

- Mzdová dokumentace

Podle § 136 zákoníku práce Ruské federace práce zavazuje zaměstnavatele písemně informovat každého zaměstnance o všech přírůstcích a srážkách, jakož i o celkové výši mzdy, kterou zaměstnanec obdrží.⁴⁶ Pro splnění tohoto požadavku společnosti skládají a vydávají zaměstnancům tzv. výplatní pásku. Formu výplatní pásky stanovuje každá firma samostatně, ale dokument musí obsahovat všechny potřebné informace.

Mimo jiné zaměstnavatel musí vyplnit buď zúčtovací a výplatní listinu nebo dva jiné listy: zvláště zúčtovací a výplatní. V případě převodu mzdy na bankovní účet není nutné vyplňovat výplatní listinu.

3.4.4 Charakteristika účetní závěrky dle právních předpisů RF

Dle účetních předpisů RF⁴⁷ je účetní závěrka jednotným systémem věrohodných informací o majetkové a finanční situaci organizace a o výsledcích její činnosti, sestaveným na základě účetních údajů ve stanovených formách.

Účetní období je shodné s kalendářním rokem, to znamená, že začíná 1. ledna a končí posledním dnem prosince. Jestliže účetní jednotka zaregistrovala svoji činnost v průběhu roku, platí pro ni následující pravidla: pokud státní registrace proběhla do 30. září je prvním účetním obdobím perioda od data registrace do 31. prosince téhož roku; v jiném případě – od data registrace do 31. prosince následujícího roku.⁴⁸

Organizace připravují *řádnou* a *mezitímní* účetní závěrku. Řádná je sestavena ke konci účetního období. Mezitímní účetní závěrka je sestavena pro vykazované období kratší, než je vykazovaný rok, např. měsíční, čtvrtletní. Při sestavování závěrky se účetní jednotka vždy řídí zákonem s výjimkou následujících situací: vytváření informací pro interní účely, pro úvěrovou instituci a jiné situace, které nejsou označované v zákoně.

⁴⁶ Zákoník práce Ruské federace, § 136

⁴⁷ Nařízení o účetnictví 4/99

⁴⁸ Federální zákon ze dne 06.02.2011 č. 402 o účetnictví, § 15 odst. 3

V souladu s ruskými účetními standardy jsou informace v účetní závěrce poskytovány za období nejméně dvou let – za současný rok a rok předchozí. Účetní výkazy nesmí být předmětem obchodního tajemství.

Dle § 14 odst. 1 Federálního zákona č. 402 účetní závěrka obsahuje:

- *rozvaha (forma 0710001),*
- *výkaz zisku a ztráty (forma 0710002),*
- *příloha, která obsahuje:*
 - *přehled o změnách vlastního kapitálu (forma 071003),*
 - *přehled o peněžních tocích (forma 071004),*
 - *vysvětlující dokument.*

Mikro a malé ÚJ, které nemají povinnost auditu, skládají účetní závěrku ze dvou částí – rozvahy i výkazu zisku a ztráty. *Podle nařízení Ministerstva financí ze dne 2.07.2010 č. 66n o formách účetních výkazů* malé účetní jednotky mohou sestavovat závěrku v zjednodušeném rozsahu.

Roční účetní závěrka se skládá ze všech forem. Formy 0710001 a 0710002 jsou součástí mezitímní účetní závěrky. Mezitímní účetní závěrka musí být sestavena do 30 dnů po skončení čtvrtletí.

Formuláře účetní závěrky musí obsahovat následující údaje: název podstatné části závěrky, název organizace, daňové identifikační číslo, druh hospodářské činnosti, adresu, datum schválení a datum odeslání/přijetí.

Účetní závěrka musí být vyhotovena v ruském jazyce, v ruských rublech a v tisících rublů bez desetinných míst. Všechny výkazy jsou přístupné zájemcům, kteří se s nimi mohou seznámit ve státních statistických úřadech v místě registrace organizace.

3.4.5 Deskripce účetních výkazů

- Rozvaha

Rozvaha v ruském systému účetnictví plní stejnou funkci, tedy charakterizuje finanční pozici podniku ke konkrétnímu okamžiku a má stejnou dvoustrannou strukturu. Vlevo jsou

aktiva, vpravo jsou pasiva. Tyto strany se musejí rovnat, protože popisují stejný majetek, ale jsou seskupené podle různých kritérií – v levé části z hlediska složení a funkční role, na pravé straně podle způsobu nabytí.

Rozvaha obsahuje pět oddílů (Tabulka 9):

- dvě části aktiv: stálá aktiva a oběžná aktiva
- tři části pasiv: kapitál a rezervy, dlouhodobé závazky a krátkodobé závazky.

Tabulka 9 Horizontální uspořádání položek rozvahy (RF)

AKTIVA	PASIVA
A. Stálá aktiva	A. Kapitál a rezervy
B. Oběžná aktiva	B. Dlouhodobé závazky
	C. Krátkodobé závazky

Zdroj: vlastní zpracování podle MF Ruské federace, 2010

Forma a náplň rozvahy jsou schváleny nařízením Ministerstva financí ze dne 02.07.2010 N 66n.

- **Výkaz zisku a ztráty**

Výkaz zisku a ztráty (do roku 2012 se jmenoval „výkaz finančních výsledků“) popisuje finanční výkonnost organizace za běžné období a období předchozího roku.

Všechny náklady a výnosy ve výkazu zisku a ztrát jsou seskupeny v souladu s pravidly stanovenými v nařízení o účetnictví č. 9/99 „Výnosy organizace“ a nařízení o účetnictví č. 10/99 „Náklady organizace“. Příjmy a výdaje se v závislosti na jejich povaze, podmínkách přijetí a provádění a oblastech činnosti organizace dělí na: příjmy a výdaje z běžné činnosti a ostatní příjmy a výdaje. *Dle § 4 nařízení o účetnictví č. 9/99 a nařízení o účetnictví č. 10/99 podnik samostatně člení výnosy a náklady na příslušné kategorie. Účetní jednotka rozhoduje, že druh činnosti je považován za hlavní, pokud je podíl na výnosech více než 5 % celkového příjmu. Také mohou být použita další významná kritéria např. systematická povaha příjmů, délka periody jejich přijetí atd.*

Výdaje a záporné finanční výsledky organizace (ztráty) jsou uvedeny v kulaté závorce.

- Příloha

Příloha obsahuje přehled o změnách vlastního kapitálu, přehled o peněžních tocích a vysvětlující dokument.

Přehled o změnách vlastního kapitálu obsahuje informace o vlastním jmění organizace (základní kapitál, nadbytečný kapitál, rezervy a nerozdělený zisk) a informace o vlastních akciích, odkoupených od akcionářů.

Formulář se skládá ze tří částí:

- pohyb kapitálu (tabulka, ukazující, jak se kapitál změnil po dobu 2 let),
- úpravy v důsledku změn účetní politiky a oprav chyb,
- čistá aktiva (obsahuje informace o čistých aktivech organizace za 3 roky).

Přehled o peněžních tocích obsahuje informace o peněžních tocích organizace za 2 roky. Peněžní toky jsou podrobně popsány v kontextu běžných, investičních a finančních operací. U každého typu činnosti se zobrazuje příjem a výdaj. Běžné operace zahrnují operace s prováděním běžných činností např. tržby z prodeje, mzdy zaměstnancům. Investiční operace jsou spojené s pořízením, vytvořením nebo vyřazením dlouhodobého majetku. Finanční operace jsou operace, spojené se získáváním finančních prostředků na základě dluhu nebo podílu na vlastním kapitálu, což vede ke změně velikosti a struktury kapitálu a závazků.

Vysvětlující dokument je textovou částí, která doplňuje informace uvedené v hlavních formulářích.⁴⁹ Organizace si volí formu vysvětlivky samostatně, ale obvykle dokument obsahuje následující informace: stručný popis organizace, informace o majitelích, klíčové ukazatele výkonnosti, rozhodnutí o rozdělení čistého zisku, doplňující informace k rozvaze a výsledovce. Ve vysvětlující poznámce je důležité uvést prognózování výsledků podniku z krátkodobého a dlouhodobého pohledu.

⁴⁹ VOLKOV, D. a kol. *Finanční účetnictví*. 2016, s. 31.

3.5 Komparace vybraných účetních systémů

Z níže uvedené tabulky (Tabulka 10) vyplývá, že mezi účetní legislativou České republiky a účetní legislativou Ruské federace jsou rozdíly při řešení sporných otázek v účtování, v délce účetních období a ve složení i formě účetních závěrek. České a ruské účetnictví patří do smíšeného modelu, uživatelé informací obou zemí jsou správní orgány států, přičemž účetní jednotky mohou vést účetnictví jak v plném, tak i v zjednodušeném rozsahu.

Tabulka 10 Porovnání legislativ České republiky a Ruské federace

	Česká republika	Ruská federace
Účetní model	Smíšený model	Smíšený model
Právní úprava	Zákon o účetnictví Vyhláška č. 500 České účetní standardy Interpretace Národní účetní rady	Zákon o účetnictví Nařízení o účetnictví Účtová osnova Účetní politika organizace
Řešení sporných otázek v účtování	Národní účetní rada (NÚR) pomáhá ÚJ v hledání správného řešení účtování a vykazování, nejsou-li stanovena pravidla.	Všechno je stanoveno zákonem.
Uživatelé informací	Správní orgány státu	Správní orgány státu
Účetní jednotka	PO, FO	PO, FO
Účetní období	Kalendářní nebo hospodářský rok	Kalendářní rok
Rozsah vedení	Plný nebo zjednodušený	Plný nebo zjednodušený

	Česká republika	Ruská federace
Obsah účetní závěrky	Rozvaha Výkaz zisku a ztráty Příloha Přehled o změnách vlastního kapitálu Přehled o peněžních tocích	Rozvaha Výkaz zisku a ztráty Příloha, která zahrnuje: - přehled o změnách vlastního kapitálu - přehled o peněžních tocích - vysvětlující dokument
Základní členění aktiv v rozvaze	A. Pohledávky za upsaný základní kapitál B. Stálá aktiva C. Oběžná aktiva D. Časové rozlišení aktiv	A. Stálá aktiva B. Oběžná aktiva
Základní členění pasiv v rozvaze	A. Vlastní kapitál B. Rezervy C. Závazky D. Časové rozlišení pasiv	A. Kapitál a rezervy B. Dlouhodobé závazky C. Krátkodobé závazky
Základní členění nákladů a výnosů ve výkazu zisku a ztráty	A. Provozní B. Finanční C. Mimořádné	Náklady A. Z běžné činnosti B. Ostatní Výnosy A. Provozní B. Z vlastnictví

Zdroj: vlastní zpracování

V následující tabulce (Tab. 11) jsou uvedeny rozdíly v oblasti zúčtování se zaměstnanci v České republice a Ruské federaci.

Tabulka 11 Zúčtování se zaměstnanci v ČR a RF

	Česká republika	Ruská federace
Výplata mzdy	Jednou za měsíc	Dvakrát za měsíc

	Česká republika	Ruská federace
Minimální mzda	14 600 Kč	12 130 RUB (cca 4 390 Kč)
Průměrná mzda	33 429 Kč	46 000 RUB (cca 16 640 Kč)
Příplatek za práce v: - noční dobu - o víkendu - o svátcích	10 % – 20 % 10 % – 25 % min. 100 %	Stanoveno smlouvou min. 100 % min. 100 %
Daně. Náhrada mzdy za: - dovolenou - nemocenskou - mateřskou	ANO NE NE	ANO ANO NE
Daň z příjmů FO	15 %	13 % – pro rezidenty 30 % – pro nerezidenty
Základ pro odvod daně z příjmů FO	Superhrubá mzda	Hrubá mzda
Odvody na soc. a zdrav. pojištění ze strany zaměstnance	11 %	NE
Odvody na soc. a zdrav. pojištění ze strany zaměstnavatele	Důchodové: 21,5 % Sociální: 3,3 % Zdravotní: 9 %	Důchodové: 10 % – 22 % Sociální: 0 – 2,9 % Zdravotní: 5,1 %

Zdroj: vlastní zpracování

Poznámka: na základě směnného kurzu platného v únoru 2020

V oblasti zúčtování se zaměstnanci mezi Českou republikou a Ruskou federací jsou velké rozdíly (Tab.11). V ČR se mzda vyplácí jednou za měsíc na rozdíl od Ruské federace, kde výplata mzdy probíhá minimálně dvakrát. Také jsou odlišnosti ve velikosti příplatků za mimořádnou práci a v odvodech na sociální a zdravotní pojištění. Je velkým rozdílem, že v Rusku zaměstnanec neodvádí za sebe sociální a zdravotní pojištění a velikost daně z příjmů FO zaleží na tom, je-li zaměstnanec rezidentem státu.

Vlastní práce

V praktické části bakalářské práce budou rozebrány hlavní případy v oblasti účtování se zaměstnanci obou států, konkrétně: výpočet čisté mzdy, výpočet náhrady mzdy za dovolenou, za nemocenskou a výše mateřského příspěvku. Pro výpočty budou použita stejná čísla a stejné podmínky. Za účelem jednoduchého porovnání účetních systémů bude použita pevná částka, která se v průběhu jednotlivých příkladů nebude měnit.

3.6 Účtování mezd v České republice

Příklad 1. Výpočet a zúčtování čisté mzdy (ČR)

Slečna Jana Čechová v květnu vystudovala Provozně ekonomickou fakultu ČZU v Praze. Již v červnu nastoupila jako účetní do firmy XYZ. Nástupní mzda slečny Jany činí 35 000 Kč.

1) Výpočet čisté mzdy Jany Čechové

Tabulka 12 Výpočet čisté mzdy (ČR)

Položka	Částka (Kč)
Hrubá mzda	35 000
Pojistné na sociální zabezpečení (6,5 %)	2 275
Zdravotní pojištění (4,5 %)	1 575
Základ daně = superhrubá mzda (hrubá mzda x 33,8 %)	46 830
Zaokrouhlený základ daně	46 900
Záloha na daň z příjmů fyzických osob (15 %)	7 035
Sleva na dani	2 070
Daň po slevě	4 965
Čistá mzda	26 185

Zdroj: vlastní zpracování

2) Výpočet odvodů pojistného ze mzdy Jany Čechové

Tabulka 13 Výpočet odvodů pojistného ze mzdy (ČR)

	Pojistné na soc. zabezpečení	Zdravotní pojištění	Celkem
Jana Čechová	2 275	1 575	3 850
Firma XYZ	8 680	3 150	11 830
Celkem	10 955	4 725	15 680

Zdroj: vlastní zpracování

3) Účtování

Tabulka 14 Zúčtování čisté mzdy (ČR)

Č. op.	Text	Částka	Účet	
			MD	D
1.	Hrubá mzda	35 000	521	331
2.	Pojistné na sociální zabezpečení (hrazené zaměstnancem)	2 275	331	336
3.	Zdravotní pojištění (hrazené zaměstnancem)	1 575	331	336
4.	Záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti	4 965	331	342
5.	Pojistné na sociální zabezpečení (hrazené zaměstnavatelem)	8 680	524	336
6.	Zdravotní pojištění (hrazené zaměstnavatelem)	3 150	524	336
7.	Výplata mzdy bankovním převodem	26 185	331	221

Zdroj: vlastní zpracování

Příklad 2. Výpočet náhrady mzdy za dovolenou (ČR)

Od 1. října čerpá slečna Jana Čechová 10denní dovolenou. Hrubou měsíční mzdu ve třetím čtvrtletí, tedy za červenec, srpen a září měla vždy 35 000 Kč a odpracovala celkem 512 hodin.

- 1) $35\,000 \times 3 = 105\,000$ Kč – souhrnná hrubá mzda za třetí čtvrtletí.
- 2) $105\,000 \div 512 = 205,08$ Kč – průměrný hodinový výdělek.
- 3) $205,08 \times 8$ hodin = 1 640,64 Kč – náhrada mzdy za jeden den dovolené.
- 4) $1\,640,64 \times 10$ dní = 16 406 Kč – náhrada mzdy za 10 dní dovolené, kterou obdrží slečna Jana Čechová.
- 5) Po zdanění v zákonném rozsahu: 13 371 Kč.

Příklad 3. Výpočet náhrady mzdy za nemocenskou (ČR)

Kvůli onemocnění chřipkou od 5. do 14. prosince slečna Jana Čechová zůstala doma 10 dní. Z nich 8 dní jsou pracovní. Jana si chce spočítat, jakou náhradu mzdy dostane. Hrubá mzda je 35 000 Kč. Předpokládá se, že Jana nečerpala dovolenou a nemocenskou před tím a odpracovala celé období.

Tabulka 15 Výpočet výše náhrady mzdy za nemocenskou (ČR)

Položka	Částka (Kč)
Hrubá mzda	35 000
Neredukovaný denní vyměřovací základ (mzda x 12/365)	1 150,69
1. redukční hranice (1 162 Kč x 90 %)	1 035,62
2. redukční hranice (1 162 – 1 742 Kč x 60 %)	0
3. redukční hranice (3 484 – 1 742 Kč x 30 %)	0
Redukovaný denní vyměřovací základ	1 035,62
Náhrada mzdy (8 dní)	8 285

Zdroj: vlastní zpracování

Příklad 4. Výpočet výše mateřského příspěvku (ČR)

Pokud by Jana Čechová za dva roky nastoupila na mateřskou dovolenou, výše mateřského příspěvku za 196 dnů činila by (pro výpočty jsou použité údaje z roku 2020):

Tabulka 16 Výpočet výše mateřského příspěvku (ČR)

Položka	Částka (Kč)
Průměrná hrubá měsíční mzda	35 000
Neredukovaný denní vyměřovací základ (mzda x 12/365)	1 150,69
1. redukční hranice (1 162 Kč x 100 %)	1 150,69
2. redukční hranice (1 162 – 1 742 Kč x 60 %)	0
3. redukční hranice (3 484 – 1 742 Kč x 30 %)	0
Redukovaný denní vyměřovací základ	1 150,69
Denní mateřská (70 % z vypočteného základu)	806
Celková výše mateřského příspěvku (196 dnů)	157 976

Zdroj: vlastní zpracování

Celková výše mateřského příspěvku je 157 976 CZK.

3.7 Účtování mezd v Ruské federaci

Příklad 5. Výpočet a zúčtování čisté mzdy (RF)

Slečna Elena Rusová v květnu úspěšně ukončila studium na Ekonomické fakultě UrFU v Jekatěrinburgu. Již v červnu nastoupila jako účetní do firmy ABC. Nástupní mzda slečny Eleny činí 35 000 RUB. Elena je rezidentem Ruské federace a to znamená, že daň z příjmů fyzických osob činí 13 %.

1) Výpočet čisté mzdy Eleny Rusové

Tabulka 17 Výpočet čisté mzdy (RF)

Položka	Částka (RUB)
Hrubá mzda	35 000
Záloha na daň z příjmů fyzických osob (13 %)	4 550
Čistá mzda	30 450

Zdroj: vlastní zpracování

2) Výpočet odvodů pojistného ze mzdy Eleny Rusové, hrazeného firmou

Tabulka 18 Výpočet odvodů pojistného ze mzdy (RF)

Důchodové pojištění	Zdravotní pojištění	Sociální pojištění
7 700	1 785	1 015

Zdroj: vlastní zpracování

3) Účtování

Tabulka 19 Zúčtování čisté mzdy (RF)

Č. op.	Text	Částka	Účet	
			MD	D
1.	Hrubá mzda	35 000	20	70
2.	Záloha na daň z příjmů FO ze závislé činnosti	4 550	70	68
3.	Důchodové pojištění	7 700	20	69
4.	Zdravotní pojištění	1 785	20	69
5.	Sociální pojištění	1 015	20	69
6.	Výplata mzdy bankovním převodem	30 450	70	51

Zdroj: vlastní zpracování

Příklad 6. Výpočet náhrady mzdy za dovolenou (RF)

Od 1. října čerpala slečna Elena Rusová 10denní dovolenou, kterou strávila spolu s Janou Čechovou na Mallorce. Hrubou měsíční mzdu měla vždy 35 000 RUB a odpracovala plných 4 měsíců.

- 1) $35\,000 \times 4 = 140\,000$ RUB – souhrnná hrubá mzda za odpracované období.
- 2) $4 \times 29,3 = 117,2$ – počet plně odpracovaných měsíců krát průměrný měsíční počet kalendářních dnů.
- 3) $140\,000 \div 117,2 = 1\,195$ RUB – náhrada mzdy za jeden den dovolené.
- 4) $1\,195 \times 10$ dní = 11 950 RUB – náhrada mzdy za 10 dní dovolené, kterou obdrží slečna Elena Rusová.
- 5) Po zdanění v zákonném rozsahu (DPFO 13 %): 10 397 RUB

Příklad 7. Výpočet náhrady mzdy za nemocenskou (RF)

V prosinci došlo k celosvětové chřipkové epidemii a Elena Rusová musela zůstat doma po dobu 10 dnů. Budeme předpokládat, že Elena nečerpala dovolenou a nemocenskou před tím.

A. Vzhledem k tomu, že Elena pracuje méně než 6 měsíců, je nutné spočítat náhradu mzdy za nemocenskou pomocí minimální mzdy.

- 1) $12\,130 \times 24$ měs. $\div 730 = 398,79$ RUB – průměrná denní mzda.
- 2) $398,79 \times 10$ dní $\times 60\% = 2\,393$ RUB – náhrada mzdy za 10denní nemocenskou.
- 3) Po zdanění v zákonném rozsahu (DPFO 13 %): 2 082 RUB

B. Pokud by Elena pracovala ve firmě 2 a více let, její náhrada za 10denní nemocenskou činila:

- 1) $35\,000 \times 24$ měs. $\div 730 = 1\,150,69$ RUB – průměrná denní mzda.
- 2) $1\,150,69 \times 10$ dní $\times 60\% = 6\,904$ RUB – náhrada mzdy za 10denní nemocenskou.
- 3) Po zdanění v zákonném rozsahu (DPFO 13 %): 6 007 RUB

Příklad 8. Výpočet výše mateřského příspěvku (RF)

Za dva roky Elena a její přítel plánují dítě, proto ji zajímá, jaká bude výše mateřské za povolených 140 dnů, pokud se mzda během dvou let nezmění.

- 1) $35\,000 \times 24 \text{ měs.} \div 730 = 1\,150,69 \text{ RUB}$ – průměrná denní mzda.
- 2) $1\,150,69 \times 140 \text{ dnů} \times 100\% = 161\,097 \text{ RUB}$ – celková výše mateřského příspěvku.

3.8 Komparace výsledků

V teoretické části byla popsána pravidla pro výpočet jednotlivých případů účtování se zaměstnanci. V praktické části byly vypočteny za stejných podmínek výše čisté mzdy, náhrady za dovolenou, nemocenskou a výši příspěvku na mateřskou obou států. Pro lepší přehlednost všechny výsledky z předchozích příkladů jsou uvedeny v tabulce.

Všechny výsledky vycházejí z hrubé mzdy ve výši 35 000 a pro údaje z roku 2020.

Tabulka 20 Komparace výsledků

Položka	Česká republika	Ruská federace
Čistá mzda	26 185	30 450
- hrazeno zaměstnancem	8 815	4 550
- hrazeno zaměstnavatelem	11 830	10 500
- celkem dostal stát	20 645	15 050
10denní dovolená	13 371	10 397
10denní nemocenská		2 082
- dle zadání	8 285	
- základem je 35 000		6 007
Max. doba mateřské	157 976	161 097

Zdroj: vlastní zpracování

Čistá mzda: ze stejné výše hrubé mzdy zaměstnanec v České republice dostane menší částku než zaměstnanec v Ruské federaci. Důvodem je, že tyto státy používají odlišné postupy pro výpočet čisté mzdy. Hlavní výhodou ruského zaměstnance je to, že od hrubé mzdy se odečítá 13 % daně z příjmů FO a zbylá částka se vyplácí jako čistá mzda. Zaměstnavatel v Rusku odvádí z výše hrubé mzdy 30 % na sociální, zdravotní a důchodové pojištění. Procenta se mohou lišit v závislosti, je-li zaměstnanec rezidentem státu a jakou má celkovou výši ročních příjmů. Český účetní systém pro výpočet čisté mzdy je složitější. Zaměstnanec za sebe odvádí 11 % z hrubé mzdy na sociální a zdravotní pojištění a z výše superhrubé mzdy 15 % DPFO. Zaměstnavatel v ČR odvádí do fondů o 3,8 % více než zaměstnavatel v Rusku, tj. 33,8 %. Z toho vyplývá, že celková částka, kterou obdrží stát z mzdy zaměstnance, je v České republice větší.

Dovolená: oba státy pro výpočet výše náhrady za dovolenou používají průměrný denní výdělek, ale vypočítávají tuto částku různými způsoby. V ČR se tato částka vypočítává pomocí souhrnné mzdy za čtvrtletí a následně se dělí počtem odpracovaných hodin, když v RF se pro výpočet používá částka za odpracované období, která se následně vynásobí průměrným počtem kalendářních dnů. Zaměstnanec v ČR dostane vyšší náhradu mzdy za dovolenou než zaměstnanec v Rusku. V ČR a RF je nutné zdaňovat náhradu mzdy za dovolenou v zákonném rozsahu.

Nemocenská: pro výpočet výše náhrady mzdy za nemocenskou v ČR se používají redukční hranice, které upravují nedukovaný denní výdělek o příslušná procenta. Dále redukovaná částka se vynásobí počtem pracovních dnů, ve kterých zaměstnanec chyběl. V Rusku je složitější systém, výše částky zaleží na délce praxe, ale průměrný denní výdělek se násobí počtem kalendářních dnů a následně se zdaňuje. Z příkladů, uvedených v této bakalářské práci, vyplývá, že v České republice náhrada mzdy za nemocenskou je vyšší než v Ruské federaci.

Mateřská: v ČR se pro výpočet výše příspěvku na mateřskou používají stejné redukční hranice jako pro výpočet nemocenské, ale jiná procenta. Redukovaný denní výdělek se vynásobí 70 % a celkovým počtem dní mateřské dovolené. V Rusku základem pro denní výdělek je průměrný příjem za předchozí dva roky, který se vynásobí 100 %. I přesto, že je v České republice maximální doba mateřské delší o 56 dní než v Ruské federaci, zaměstnankyně v Rusku dostane vyšší náhradu mzdy za mateřskou dovolenou.

5 Závěr

Vytvoření jediného ekonomického prostoru je zaměřeno na vzájemně výhodnou výměnu zboží a služeb. Globalizace má za následek těsně propojení národních ekonomik. Účetnictví je nezbytnou součástí ekonomiky, které má roli uspořádat a předávat informace v peněžním vyjádření, a každý stát má odlišný účetní systém.

Bakalářská práce se zabývala porovnáním finančního účetnictví v České republice a Ruské federaci, především z hlediska právní regulace a v oblasti zúčtování se zaměstnanci. Oba národních systémů mají společně znaky vyplývající z historických důvodů. Účetní systémy ČR a Ruska patří do smíšeného modelu a mají shodné způsoby regulace; účetnictví je silně ovlivněno legislativou a hlavními uživateli informací jsou správní orgány států. Samozřejmě existuje spousta rozdílů, souvisejících s členstvím České republiky v Evropské unii. Také vybrané státy mají rozdílný obsah účetní závěrky a odlišnou strukturu rozvahy i výkazu zisku a ztráty.

V této práci pro praktické srovnání účetních systémů obou států byly použity základní mzdové příklady. V oblasti zúčtování se zaměstnanci mezi Českou republikou a Ruskou federaci jsou velké rozdíly. Státy mají odlišné systémy pro výpočet čisté mzdy, náhrady mzdy za dovolenou a nemocenskou a jiný způsob výpočtu příspěvku na mateřskou dovolenou. Je možné říci, že postup výpočtu čisté mzdy z daňového a účetního hlediska je jednodušší v Rusku, ale náhrada mzdy za dovolenou a nemocenskou je lepší pro českého zaměstnance. V Ruské federaci maximální délka mateřské dovolené je kratší než v Česku o 56 dní, ale výše mateřské je větší.

V českém a ruském účetnictví čísla účtů samozřejmě nejsou stejná, ale logika podvojného záznamu je zachována. Účetní výkazy, které slouží ke zpracování účetní informace do vhodné podoby a předávají informace manažerům a vlastníkům o skutečné situaci v podniku, se ve své podstatě ve sledovaných zemích shodují. Obě země mají snahu přiblížit se co nejvíce mezinárodním formám, aby bylo jednodušší provádět účtování mezi jednotlivými státy. Toto přibližování se uskutečňuje v rámci mezinárodní harmonizace.

Tato bakalářská práce by měla sloužit především k získání povědomí o účetnictví v České republice a Ruské federaci a poskytnout požadované informace v oblasti právní regulace účetnictví a zúčtování se zaměstnanci.

Seznam použitých zdrojů

Knižní publikace

BABAEV, Yurii, PETROV, Alexaner. *Теория бухгалтерского учёта [Teorie účetnictví]*. 6, vyd., Moskva: Vydavatelství Prospekt, 2018. str. 215. ISBN 978-53-922-8703-1.

HRADECKÝ, Mojmir, LANČA, Jiří, ŠIŠKA, Ladislav. *Manažerské účetnictví*. Praha: GRADA Publishing, 2008. str. 264. ISBN 978-80-247-2471-3.

KOVANICOVÁ, Dana. *Finanční účetnictví – světový koncept IFRS/IAS*. Praha: Bova Polygon, 2005. str. 544. ISBN 80-7273-129-7.

SKÁLOVÁ, Jana, a kol. *Podvojně účetnictví*. Praha: GRADA Publishing, 2016. str. 192. ISBN 978-80-271-0031-6.

STÁROVÁ, Marta, a další. *Účetnictví pro podnikatele*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2018. str. 182. ISBN 978-80-213-2740-5.

STROUHAL, Jiří, ŽIDLICKÁ, Renata, CARDOVÁ, Zdenka. *Účetnictví – velká kniha příkladů*. Brno: BizBooks, 2014. str. 488. ISBN 978-80-265-0154-1.

VALDER, Antonín, STÁROVÁ, Marta, ČERMAKOVÁ, Helena. *Základy účetnictví*. Praha: Česká zemědělská univerzita v Praze, 2016. str. 120. ISBN 978-80-213-2641-5.

VOLKOV, Dmitrii, LEEVIK, Yulie, NIKULIN, Egor. *Финансовый учёт [Finanční účetnictví]*. Petrohrad: Vydavatelství Petrohradské státní univerzity, 2016. str. 520. ISBN 978-5-288-05686-4.

VORONOVA, Elena Yurievna. *Институциональные основы управленческого учёта [Institucionální základy manažerského účetnictví]*. Moskva: Vydavatelství MRSU, 2011. str. 358. ISBN 978-5-70-171814-0.

Elektronické zdroje

Buhonline.ru. *Cheat sheet pro výplatní listinu, dovolenou a nemocenskou dovolenou* [online]. 2019 [cit. 2020-02-15]. Dostupné z:

<https://www.buhonline.ru/pub/comments/2012/12/6751>

E15 FinExpert.cz. *Jak se nově počítá nemocenská? Kdy začíná přispívat stát?* [online]. 2019 [cit. 2020-02-23]. Dostupné z www: <https://www.e15.cz/finexpert/jak-se-nove-pocita-nemocenska-kdy-zacina-prispivat-stat-1362139>

Kurzy.cz. *Mezinárodní standardy finančního výkaznictví vyžadují, aby každá transakce byla popsána pravdivě, úplně a bez předsudků* [online]. 2018 [cit. 2020-02-25]. Dostupné z: <https://www.kurzy.cz/zpravy/461911-mezinarodni-standardy-financniho-vykaznictvi-vyzaduji-aby-kazda-transakce-byla-popsana-pravdive/>

Podnikatel.cz. *Chytré tipy pro účetní: jak správně vypočítat délku dovolené* [online]. 2011 [cit. 2020-02-21]. Dostupné z: <https://www.podnikatel.cz/clanky/pocita-se-do-4-tydnu-dovolene-i-lonska-dovolena/>

Právní předpisy

V České republice:

Vyhláška č. 500/2002 Sb., pro účetní jednotky, které jsou podnikateli účtujícími v soustavě podvojného účetnictví

Zákon č. 563/1991 Sb., o účetnictví

Zákon č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů

Zákon č. 589/1992 Sb., o pojistném na sociální zabezpečení a příspěvku na státní politiku zaměstnanosti

Zákoník práce České republiky

V Ruské federace:

Daňový kodex Ruské federace

Dopis Ministerstva práce ze dne 30.07.2014 č. 1693-6-1

Federální zákon ze dne 06.02.2011 č. 402 o účetnictví

Federální zákon ze dne 24.07.2007 č. 209 o rozvoji malých a středních podniků

Federální zákon ze dne 27.12.2019 č. 463 o změně v zákoně o minimální mzdě

Narizení MF ze dne 02.07.2010 č. 66n o formách účetních výkazů

Narizení o účetnictví č. 4/99

Narizení o účetnictví č. 9/99

Narizení o účetnictví č. 10/99

Zákoník práce Ruské federace

6 Přílohy

1. Účtový rozvrh (Ruská federace) – čísla a názvy účtů používaných v bakalářské práci
2. Účtová osnova (Česká republika)

Příloha č.1: Účtový rozvrh (Ruská federace) – čísla a názvy účtů používaných v bakalářské práci

20 – Základní výroba (Oddíl III. Výrobní náklady)

51 – Bankovní účet (Oddíl V. Peněžní prostředky)

68 – Daně a poplatky (Oddíl VI. Výpočty)

69 – Sociální, zdravotní a důchodové zabezpečení (Oddíl VI. Výpočty)

70 – Zaměstnanci (Oddíl VI. Výpočty)

Příloha č.2: Účtová osnova (Česká republika)

Účtová osnova

Účtová třída 0					
DLOUHODOBÝ MAJETEK					
01 Dlouhodobý nehmotný majetek		094 Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému hmotnému majetku	R	A	26 Převedy mezi finančními účty
012 Nehmotné výsledky výzkumu a vývoje	R	095 Opravná položka k poskytnutým zálohám na dlouhodobý majetek	R	A	261 Peníze na cestě
013 Software	R	096 Opravná položka k dlouhodobému finančnímu majetku	R	A	29 Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku
014 Ostatní ocenitelná práva	R	097 Oceňovací rozdíly k nabytému majetku	R	A	291 Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku
015 Goodwill	R	098 Oprávky k oceňovacímu rozdílu k nabytému majetku	R	A	
016 Povolenny na emise	R				
017 Preferenční limity	R				
019 Ostatní dlouhodobý nehmotný majetek	R				
02 Dlouhodobý hmotný majetek odpisovaný					
021 Stavby	R				
022 Hmotné movité věci a jejich soubory	R				
025 Pěstitelské celky trvalých porostů	R				
026 Dospělá zvířata a jejich skupiny	R				
029 Jiný dlouhodobý hmotný majetek	R				
03 Dlouhodobý hmotný majetek neodpisovaný					
031 Pozemky	R				
032 Umělecká díla a sbírky	R				
04 Nedokončený dlouhodobý nehmotný a hmotný majetek					
041 Pořízení dlouhodobého nehmotného majetku	R				
042 Pořízení dlouhodobého hmotného majetku	R				
05 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý majetek					
051 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý nehmotný majetek	R				
052 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý hmotný majetek	R				
053 Poskytnuté zálohy na dlouhodobý finanční majetek	R				
06 Dlouhodobý finanční majetek					
061 Podíly – ovládaná nebo ovládající osoba	R				
062 Podíly – podstatný vliv	R				
063 Ostatní dlouhodobé cenné papíry a podíly	R				
065 Dluhové cenné papíry držené do splatnosti	R				
066 Zápůjčky a úvěry - ovládaná nebo ovládající osoba	R				
067 Ostatní zápůjčky a úvěry	R				
068 Zápůjčky a úvěry – podstatný vliv	R				
069 Jiný dlouhodobý finanční majetek	R				
07 Oprávky k dlouhodobému nehmotnému majetku					
072 Oprávky k nehmotným výsledkům výzkumu a vývoje	R				
073 Oprávky k softwaru	R				
074 Oprávky k ostatním ocenitelným právům	R				
075 Oprávky ke goodwillu	R				
079 Oprávky k ostatnímu dlouhodobému nehmotnému majetku	R				
08 Oprávky k dlouhodobému hmotnému majetku					
081 Oprávky ke stavbám	R				
082 Oprávky k hmotným movitým věcem a jejich souborům	R				
085 Oprávky k pěstitelským celkům trvalých porostů	R				
086 Oprávky k dospělým zvířatům a jejich skupinám	R				
089 Oprávky k jinému dlouhodobému hmotnému majetku	R				
09 Opravné položky k dlouhodobému majetku					
091 Opravná položka k dlouhodobému nehmotnému majetku	R				
092 Opravná položka k dlouhodobému hmotnému majetku	R				
093 Opravná položka k dlouhodobému nedokončenému nehmotnému majetku	R				
		Účtová třída 1			
		ZÁSoby			
		11 Materiál			
		111 Pořízení materiálu	R	A	
		112 Materiál na skladě	R	A	
		119 Materiál na cestě	R	A	
		12 Zásoby vlastní činnosti			
		121 Nedokončená výroba	R	A	
		122 Polotovary vlastní výroby	R	A	
		123 Výrobky	R	A	
		124 Mladá a ostatní zvířata a jejich skupiny	R	A	
		13 Zboží			
		131 Pořízení zboží	R	A	
		132 Zboží na skladě a v prodejnách	R	A	
		139 Zboží na cestě	R	A	
		15 Poskytnuté zálohy na zásoby			
		151 Poskytnuté zálohy na materiál	R	A	
		152 Poskytnuté zálohy na mladá zvířata	R	A	
		153 Poskytnuté zálohy na zboží	R	A	
		19 Opravné položky k zásobám			
		191 Opravná položka k materiálu	R	A	
		192 Opravná položka k nedokončené výrobě	R	A	
		193 Opravná položka k polotovarům vlastní výroby	R	A	
		194 Opravná položka k výrobkům	R	A	
		195 Opravná položka k mladým zvířatům	R	A	
		196 Opravná položka ke zboží	R	A	
		197 Opravná položka k zálohám na materiál	R	A	
		198 Opravná položka k zálohám na zboží	R	A	
		199 Opravná položka k zálohám na mladá zvířata	R	A	
		Účtová třída 2			
		KRÁTKODOBÝ FINANČNÍ MAJETEK A PENĚŽNÍ PROSTŘEDKY			
		21 Peněžní prostředky v pokladně			
		211 Peněžní prostředky v pokladně	R	A	
		213 Ceniny	R	A	
		22 Peněžní prostředky na účtech			
		221 Peněžní prostředky na účtech	R	A	
		23 Krátkodobé úvěry			
		231 Krátkodobé úvěry	R	P	
		232 Eskontní úvěry	R	P	
		24 Krátkodobé finanční výpomoci			
		241 Vydané krátkodobé dluhopisy	R	P	
		249 Ostatní krátkodobé finanční výpomoci	R	P	
		25 Krátkodobý finanční majetek			
		251 Registrované majetkové cenné papíry k obchodování	R	A	
		252 Vlastní podíly	R	P	
		253 Registrované dluhové cenné papíry k obchodování	R	A	
		254 Směnky k inkasu	R	A	
		255 Vlastní dluhopisy	R	P	
		256 Dluhové cenné papíry se splat. do 1 roku držené do splatnosti	R	A	
		257 Ostatní cenné papíry k obchodování	R	A	
		258 Podíly – ovládaná nebo ovládající osoba	R	A	
		26 Převedy mezi finančními účty			
		261 Peníze na cestě	R	A	
		29 Opravné položky ke krátkodobému finančnímu majetku			
		291 Opravná položka ke krátkodobému finančnímu majetku	R	A	
		Účtová třída 3			
		ZÚČTOVACÍ VZTAHY			
		31 Pohledávky (krátkodobé a dlouhodobé)			
		311 Pohledávky z obchodních vztahů	R	A	
		312 Směnky k inkasu	R	A	
		313 Pohledávky za eskontované cenné papíry	R	A	
		314 Poskytnuté zálohy – dlouhodobé a krátkodobé	R	A	
		315 Ostatní pohledávky	R	A	
		32 Závazky (krátkodobé)			
		321 Závazky z obchodních vztahů	R	P	
		322 Směnky k úhradě	R	P	
		324 Přijaté zálohy	R	P	
		325 Ostatní závazky	R	P	
		33 Zúčtování se zaměstnanci a institucemi			
		331 Zaměstnanci	R	P	
		333 Ostatní závazky vůči zaměstnancům	R	P	
		335 Pohledávky za zaměstnanci	R	A	
		336 Zúčtování s institucemi sociál. zabezpečení a zdravot. pojištění	R	P	
		34 Zúčtování daní a dotací			
		341 Daň z příjmů	R	P	
		342 Ostatní přímé daně	R	P	
		343 Daň z přidané hodnoty	R	P	
		345 Ostatní daně a poplatky	R	P	
		346 Dotace ze státního rozpočtu	R	P	
		347 Ostatní dotace	R	P	
		349 Vyrovnávací účet pro DPH	R	A	
		35 Pohledávky za společníky			
		351 Pohledávky – ovládaná nebo ovládající osoba	R	A	
		352 Pohledávky – podstatný vliv	R	A	
		353 Pohledávky za upsány základní kapitál	R	A	
		354 Pohledávky za společníky při úhradě ztráty	R	A	
		355 Ostatní pohledávky za společníky obchodní korporace	R	A	
		358 Pohledávky za společníky sdruženými ve společnostech	R	A	
		36 Závazky ke společníkům			
		361 Závazky – ovládaná nebo ovládající osoba	R	P	
		362 Závazky – podstatný vliv	R	P	
		364 Závazky ke společníkům při rozdělování zisku	R	P	
		365 Ostatní závazky ke společníkům obchodní korporace	R	P	
		366 Závazky ke společníkům ze závislé činnosti	R	P	
		367 Závazky z upsaných nesplacených cenných papírů a vkladů	R	P	
		368 Závazky ke společníkům sdruženým ve společnostech	R	P	
		37 Jiné pohledávky a závazky			
		371 Pohledávky z prodeje obchodního závodu	R	A	
		372 Závazky z koupě obchodního závodu	R	P	
		373 Pohledávky a závazky z pevných termínových operací	R	A	
		374 Pohledávky z nájmu a pachtu	R	A	
		375 Pohledávky z vydaných dluhopisů	R	A	
		376 Nakoupené opce	R	A	
		377 Prodané opce	R	P	
		378 Jiné pohledávky	R	A	
		379 Jiné závazky	R	P	

